

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ
HAVA YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKAN

Ağça Gül YILMAZ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK UZMANI

ENDÜSTRİ YÜKSEK MÜHENDİSİ –BİLKENT
ÇEVRE MÜHENDİSİ-ODTÜ

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı

1

Hava Kalitesi Değerlendirme
Şube Müdürlüğü

2

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği Önleme Şube
Müdürlüğü

3

Isınma, Motorlu Taşıtlı Kaynaklı Hava Kirliliği
Önleme ve Yakıt Kontrolü Şube Müdürlüğü

4

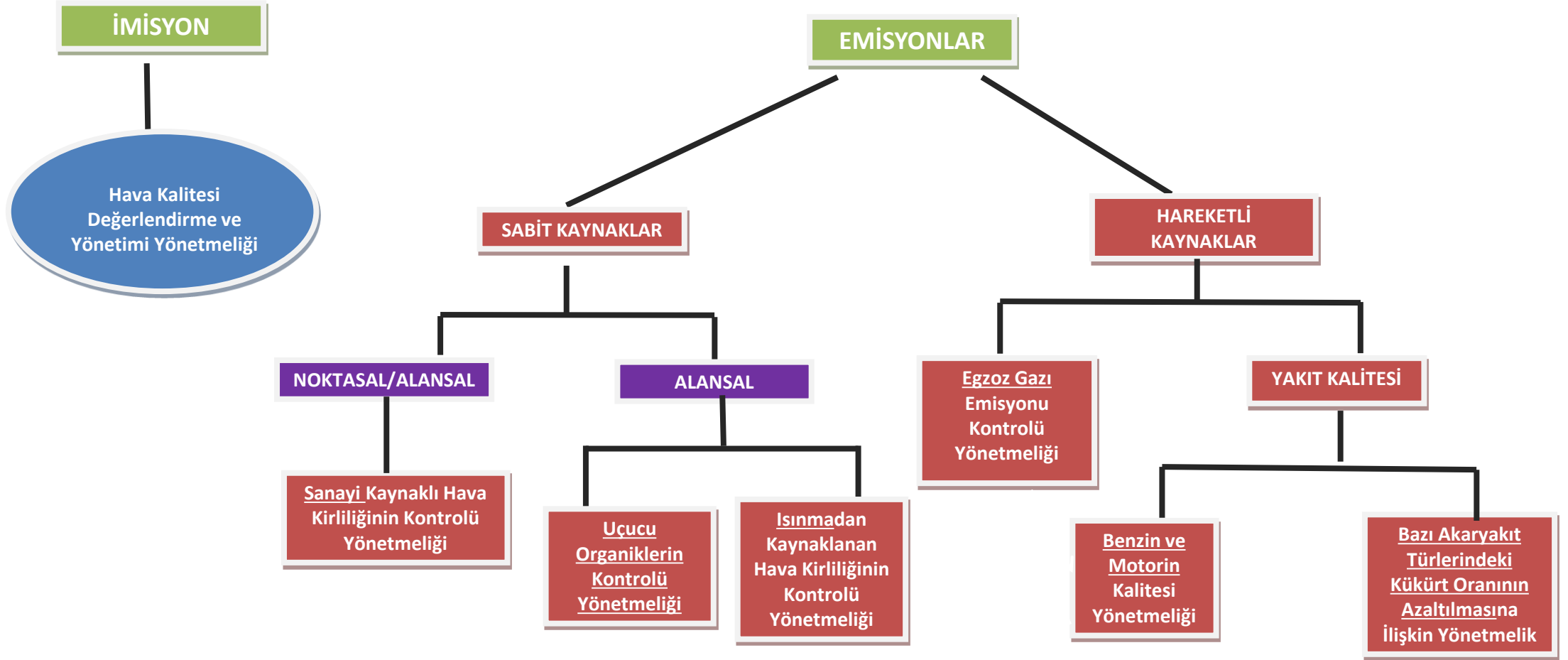
Çevresel Gürültü ve Titreşim Yönetimi Şube
Müdürlüğü

5

Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Şube Müdürlüğü

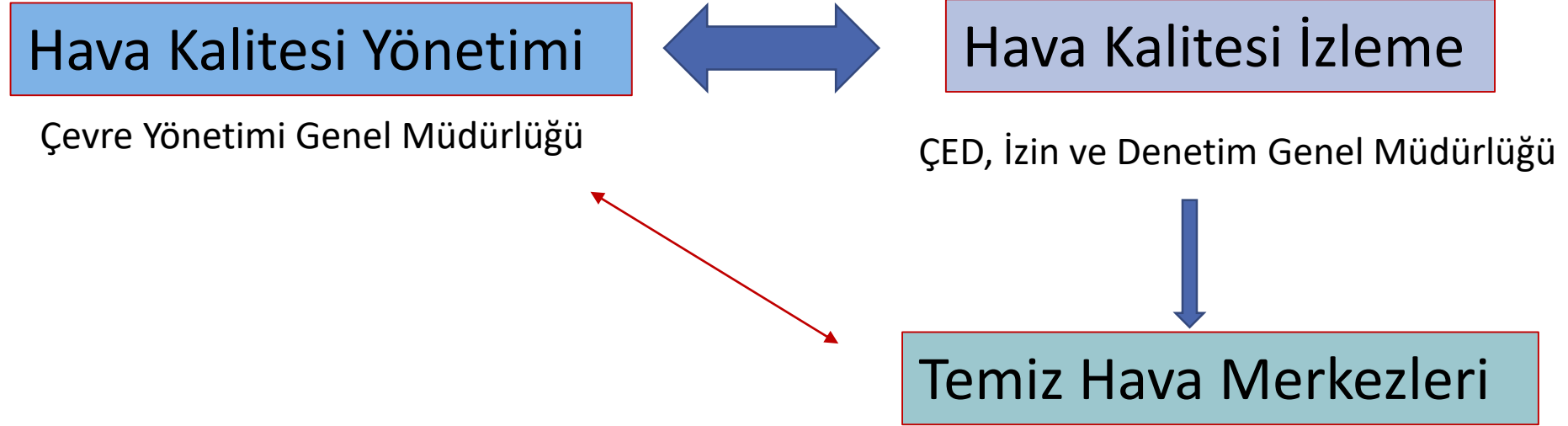
HAVA YÖNETİMİ MEVZUATI

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

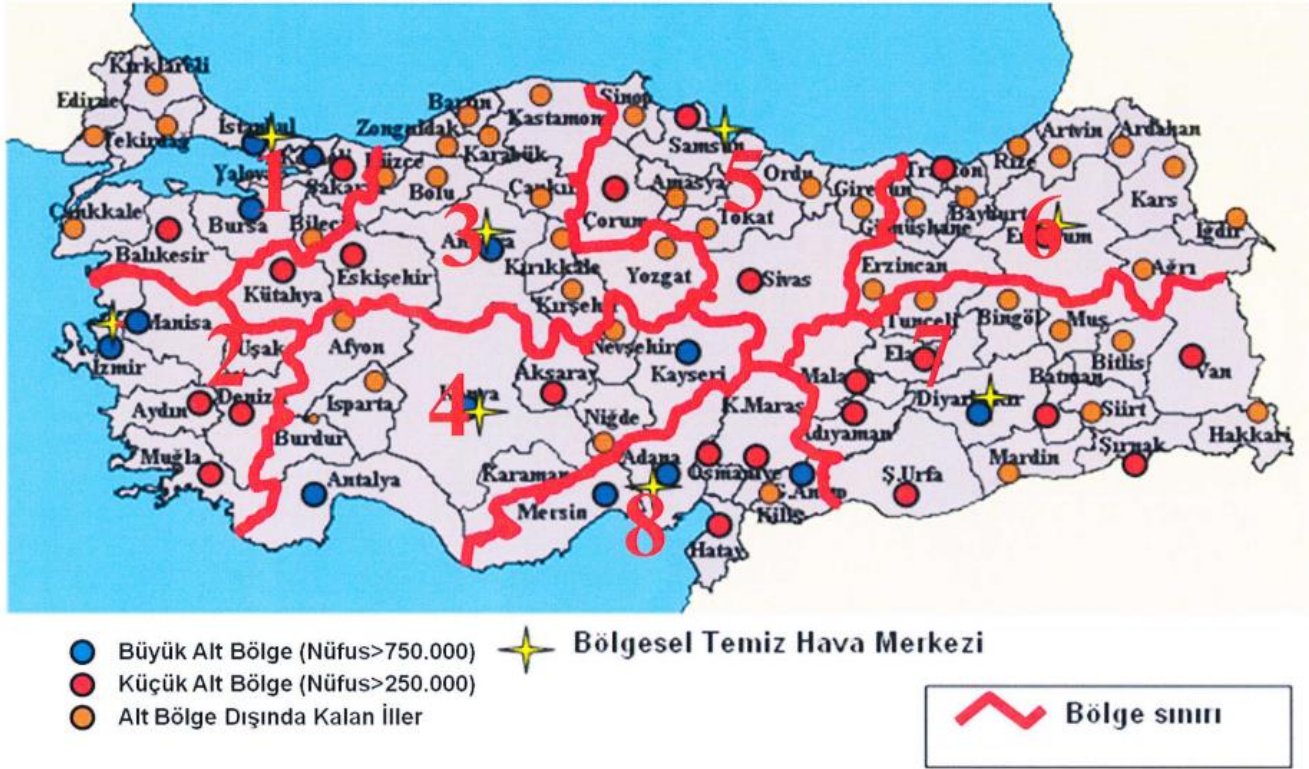
Hava kalitesi konusunda Bakanlığın iki merkez biriminin sorumlulukları bulunmakta olup çalışmalar koordineli yürütülmektedir.

Hava kalitesinin etkin yönetiminin sağlanması amacıyla Bakanlık «hava teması» için teşkilat yapısında değişikliğe gitmiş olup, Bölgesel Temiz Hava Merkezleri kurulmuştur. Temiz Hava Merkezleri idari açıdan ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne bağlı olmakla birlikte hava kirliliğinin önlenmesi ve hava kalitesinin korunması açısından Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüyle de etkileşimli çalışmaktadır.

TEMİZ HAVA MERKEZLERİ

Bölgesel olarak etkin hava yönetiminin sağlanması amacıyla, hava kalitesinin izlenmesi ve kirlilik kaynaklarının tespiti noktasında Bakanlık merkez teşkilatını desteklemek için hayata geçirilmiştir.

1) Marmara THM (2010)

2) Ege THM (2017)

3) Kuzey İç Anadolu THM (2016)

4) Güney İç Anadolu THM (2016)

5) Orta Karadeniz THM (2016)

6) Doğu Anadolu THM (2016)

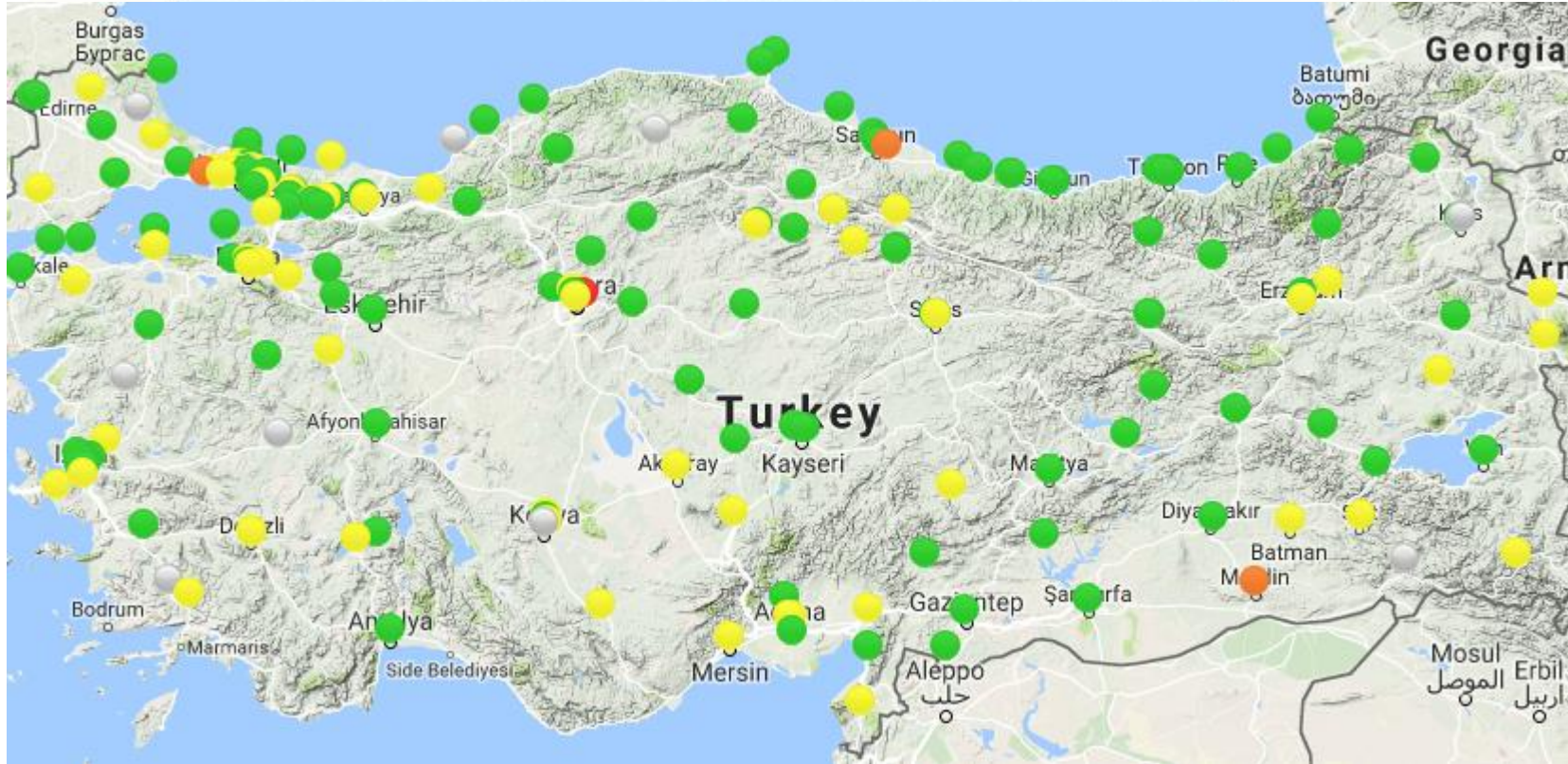
7) Güney Doğu Anadolu THM (-)

8) Akdeniz THM (2017)

Hava Kalitesi İzleme Verileri Analiz Edilmeli

- Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı
- Bölgesel Temiz Hava Merkezleri kurulumu

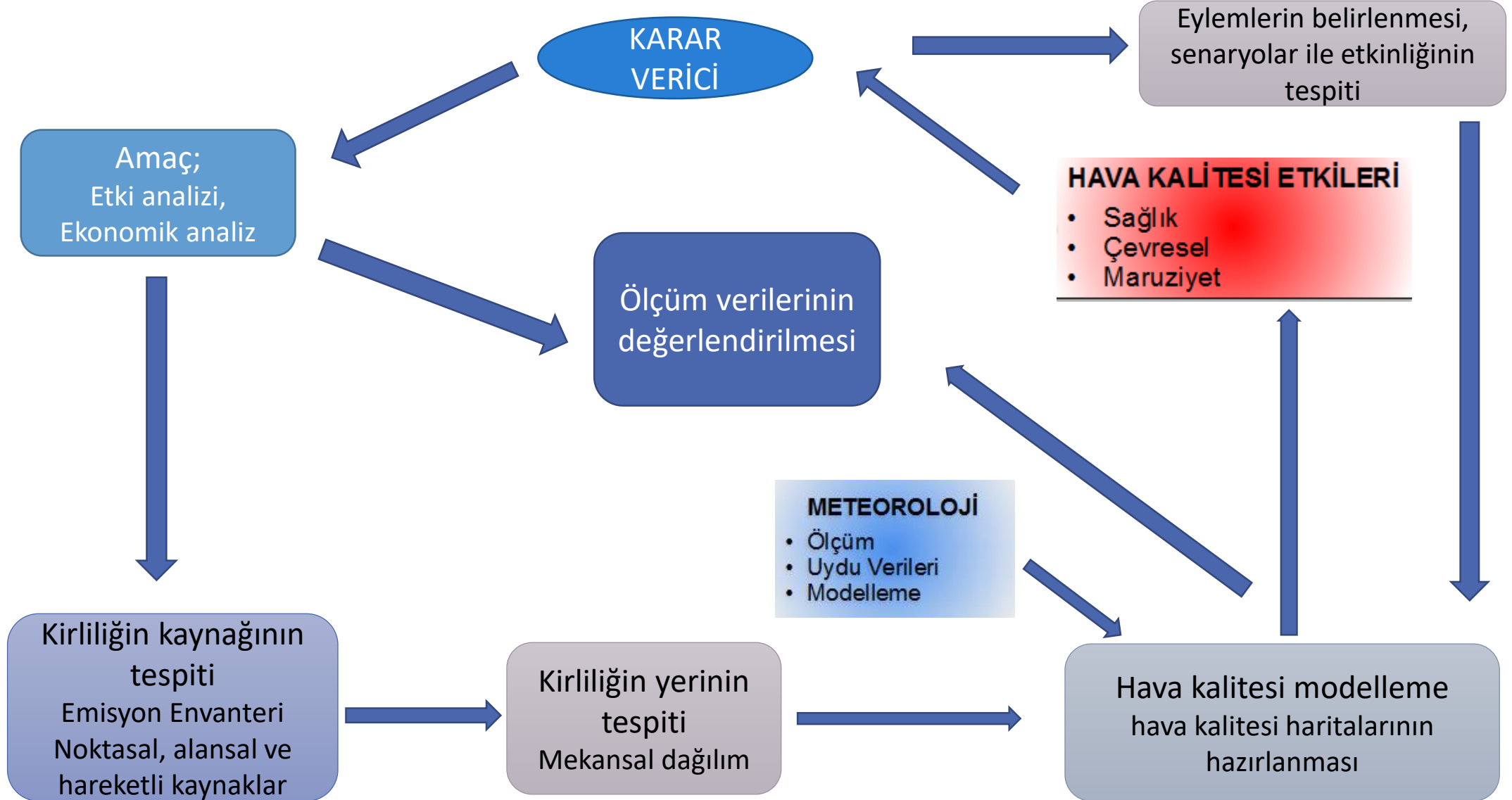

- Küçük Alt Bölge (Nüfus>250.000)
- Alt Bölge Dışında Kalan İller

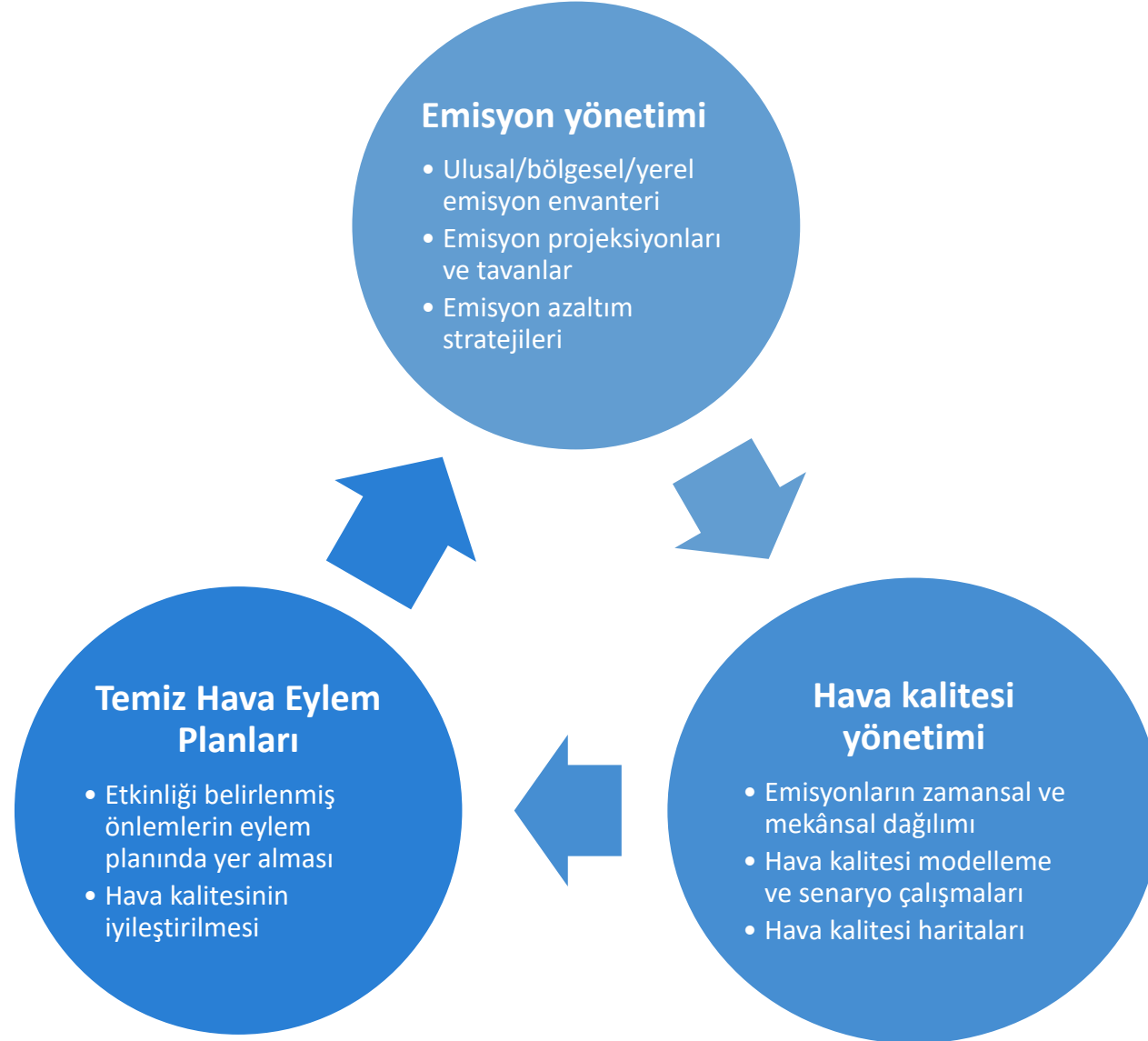
HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ/Çalışma Alanlarımız

KENTLERDE HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

1. Hava kalitesi izleme ağı verileri analiz edilmeli
2. Kirlilik açısından hassas iller belirlenmeli
3. Kirletici miktarları belirlenmeli
4. Kritik kirleticiler ve kaynakları tespit edilmeli
5. Kirletici kaynaklar önceliklendirilmeli
6. Ana kirletici kaynaklar için emisyon azaltım hedefleri belirlenmeli
7. Kaynaklarda emisyon azaltım çalışmaları
  1. Sanayi
  2. Ulaşım
  3. Evsel Isınma
8. Sağlık etkilerinin belirlenmesi

Kritik kirleticiler ve kaynakları belirlenmeli

- Emisyon envanterinin mekansal dağılımı yapılmalıdır.
- Coğrafi bilgi sistemleri verisine ihtiyaç duyulmaktadır.
- HEY portalında algoritma tanımlanmıştır.
- Nüfus yoğunluğu ,yerleşim noktaları, yol ağı gibi veriler kullanılmaktadır.
- Kirletici ve kaynak sektöre özel tematik haritalar hazırlanmaktadır.

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

2013/37 Sayılı 'Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi' Genelgesi kapsamında, beş yıllık hava kalitesi izleme verileri değerlendirilerek kirlilik riski bulunan illerimiz belirlenmiştir.

Hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla; Yüksek Kirlilik Potansiyeli olan **64 ilimizden, eylem planı şablonuna uygun olarak** temiz hava eylem planı (2020-2024) hazırlamaları istenmiştir.

Eylem Planları yürürlüktedir, Bakanlığımızca altı aylık dönemler halinde THEP-İZ yazılımı ile izlenmektedir.

- Hazırlanan eylem planlarının Mahalli Çevre Kurulu tarafından onayı ve kış sezonu öncesi Mahalli Çevre Kurulunun hava kirliliği gündemi ile toplanması talep edilmiştir.
- 81 ilin hava kalitesi değerleri Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında yakından takip edilmekte ve illerimiz **düzenli olarak uyarılmaktadır.**
- Kış döneminde hava kalitesi seviyelerinde aşım olan iller ise **acil önlem almaları yönünde uyarılmaktadır.**

2008

Hava Kalitesi Değerlendirme Yönetmeliği

- Bölgesel (Marmara) Temiz Hava Merkezi kurulması
- Bölgesel ağ yapısı oluşturulması
- 11 ilde 39 ölçüm istasyonu, veri merkezi, kalibrasyon ve analitik laboratuvarı
- Bursa ilinde, emisyon envanteri, temiz hava eylem planı

2009-2013

Marmara Bölgesinde Hava kalitesi alanında kurumsal Yapılanma Projesi

2011-2013

Ulusal Emisyon Kontrolünün Geliştirilmesi Projesi

- İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu/Hava Yönetimi Çalışma Grubu
- Ulusal Emisyon Envanteri
- Düzenleyici Etki Analizi
- Emisyon Azaltım Strateji Belgesi
- Ulusal Emisyon Tavanları Yönetmelik Taslağı

2011

Ulusal Hava Kirlenim Emisyon Envanteri Raporlaması

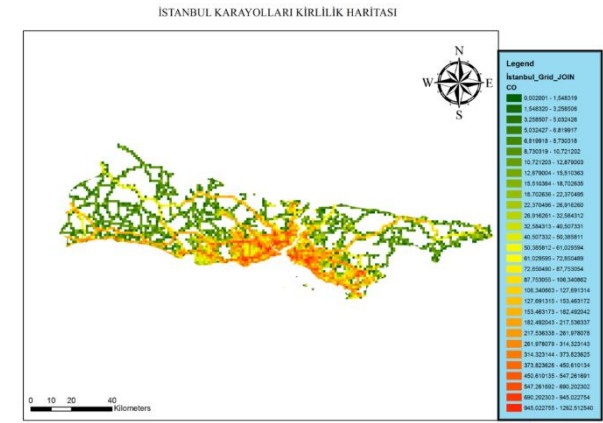
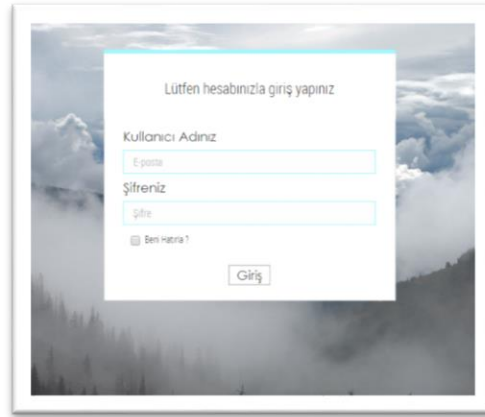
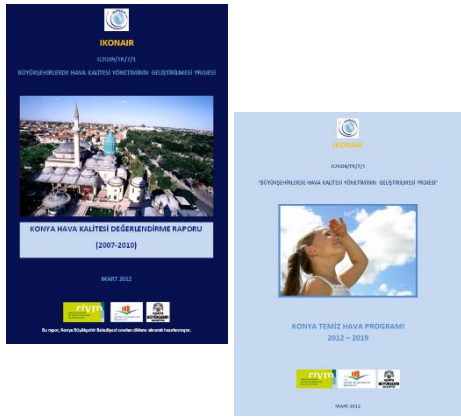
- Birleşmiş Milletler ve Avrupa Çevre Ajansına ilk resmi raporlama yapılmıştır.
- Her yıl düzenli olarak raporlanmaktadır.
- 2013 ve 2015 yıllarında ödül alınmıştır.

2012-2013

KENTAIR Kentlerde Hava Kalitesinin İyileştirilmesi Projesi

- Ankara, Samsun, Erzurum, Adana, Gaziantep, Mersin illeri için,
- Yerel emisyon envanteri ve hava kalitesi değerlendirme raporları
- Hava yönetimi alanında kapasite artırımı
- İl Müdürlüğü ve Belediye, yerel yönetimlerde koordinasyon

Yapılan Çalışmalar

2010-2013

Türkiye'de Büyükşehirlerde Hava Kalitesi Yönetiminin Geliştirilmesi Projesi (IKONAIR)

- Konya ili emisyon envanteri ve hava kalitesi değerlendirme raporu
- Konya ili Temiz Hava Eylem Planı
- Konya'da hava yönetimi alanında kapasite artırımı
- İl Müdürlüğü ve Belediye, yerel yönetimlerde koordinasyon

2013-2017

Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

- Hava Emisyon Yönetim-HEY Portalı'nın oluşturulması
- CBS tabanlı Marmara Bölgesi Hava Kirliliği Haritası
- Ulusal emisyon faktörleri çalışması
- Bölgesel emisyon dağılımı, emisyon envanteri
- Hava kalitesi modelleme

2014

Temiz Hava Eylem Planları

- Ortak format hazırlanarak gönderildi
- MÇK onayı
- Vali ve Belediye Başkanı imzası
- 2017 yılından itibaren elektronik olarak takip ediliyor

2018-2021

Hava Emisyon Yönetim Portalının Geliştirilmesi(HEYGEL) Projesi

- Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı
- Marmara Bölgesi devamında diğer bölgelerde, CBS tabanlı emisyon dağılım haritaları

2018-2019

Karayolu Taşıtlarının Kirlenme Tespiti Projesi

- Mevcut Durum Analizi
- Emisyon ve maliyet hesaplarının yapılması
- Teşvik mekanizmasının
- Halkın farkındalığının artırılması

2018-2021

Büyükşehirlerde Hava Kalitesinin İyileştirilmesi ve Kamuoyu Farkındalığının Arttırılması Projesi (Cityair)

- 31 Büyükşehirde hava kalitesi yönetimi tüm adımları uygulanarak etkin eylem planları hazırlanacak.
- Kamuoyu farkındalık paketi kapsamında vatandaş bilgilendirme faaliyetleri yürütülecek

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

2019

Dünya Bankası ile Kayseri Projesi

- Şehrin ve kirliliğin yerinde incelenmesi
- Kirliliğin çözümüne yönelik yol haritası hazırlanması
- Çalıştay ile sonuçların duyurulması
- Sürdürülebilir şehirler kapsamında fon sağlanması

Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

Destekleyen : TÜBİTAK/KAMAG

Proje Bütçesi: 4.5 Milyon TL

Süresi: 2013-2016

Yürütücüler:

✓ İstanbul Teknik Üniversitesi

✓ Bahçeşehir Üniversitesi

✓ Proline Bilişim A.Ş.

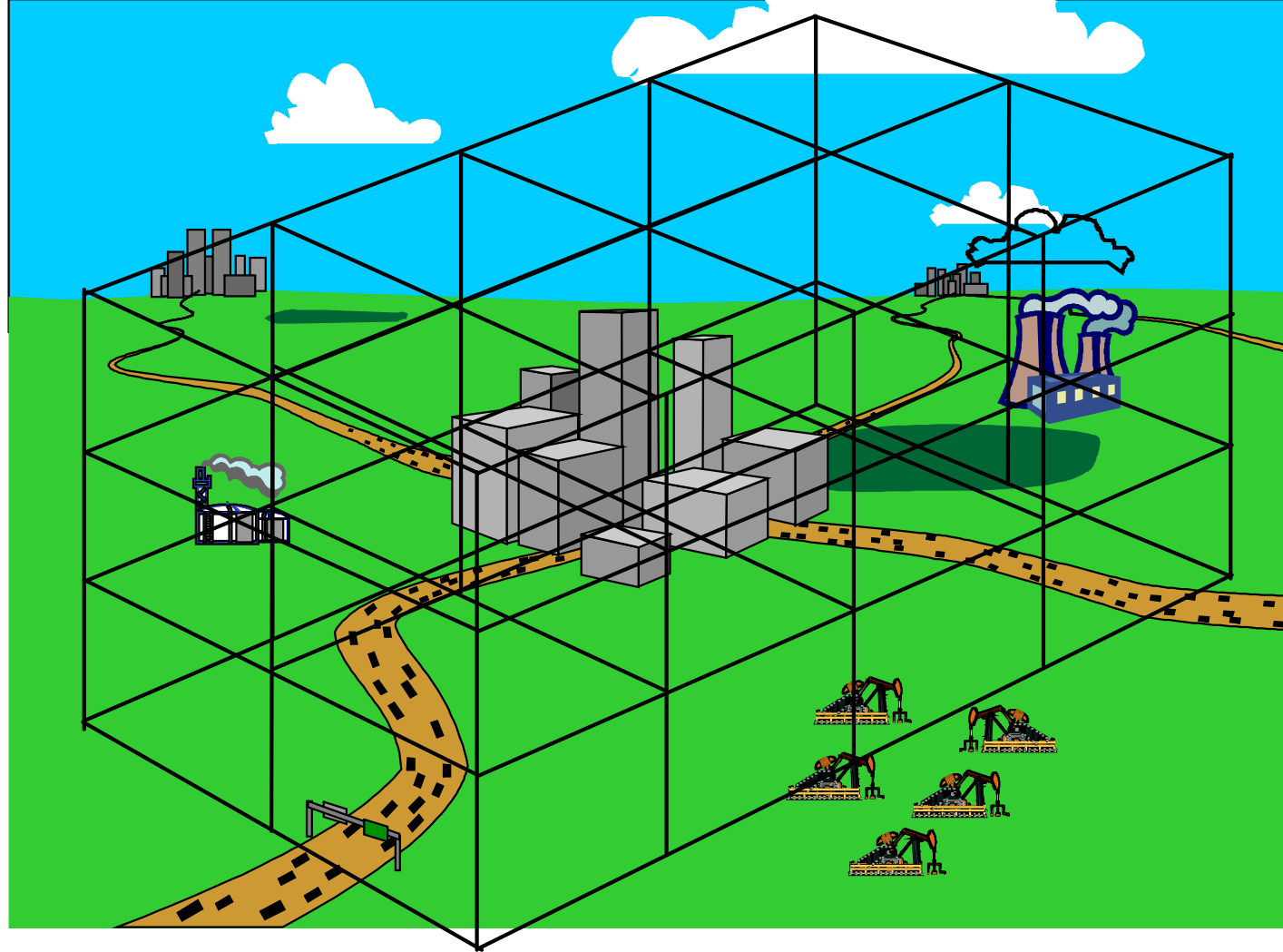
İş Paketleri

1. Coğrafi bilgi sistemleri tabanlı web yazılımı geliştirilmesi
2. Noktasal kaynaklar
3. Alansal Kaynaklar
4. Hareketli Kaynaklar
5. Verifikasyon

Modelleme Modülü

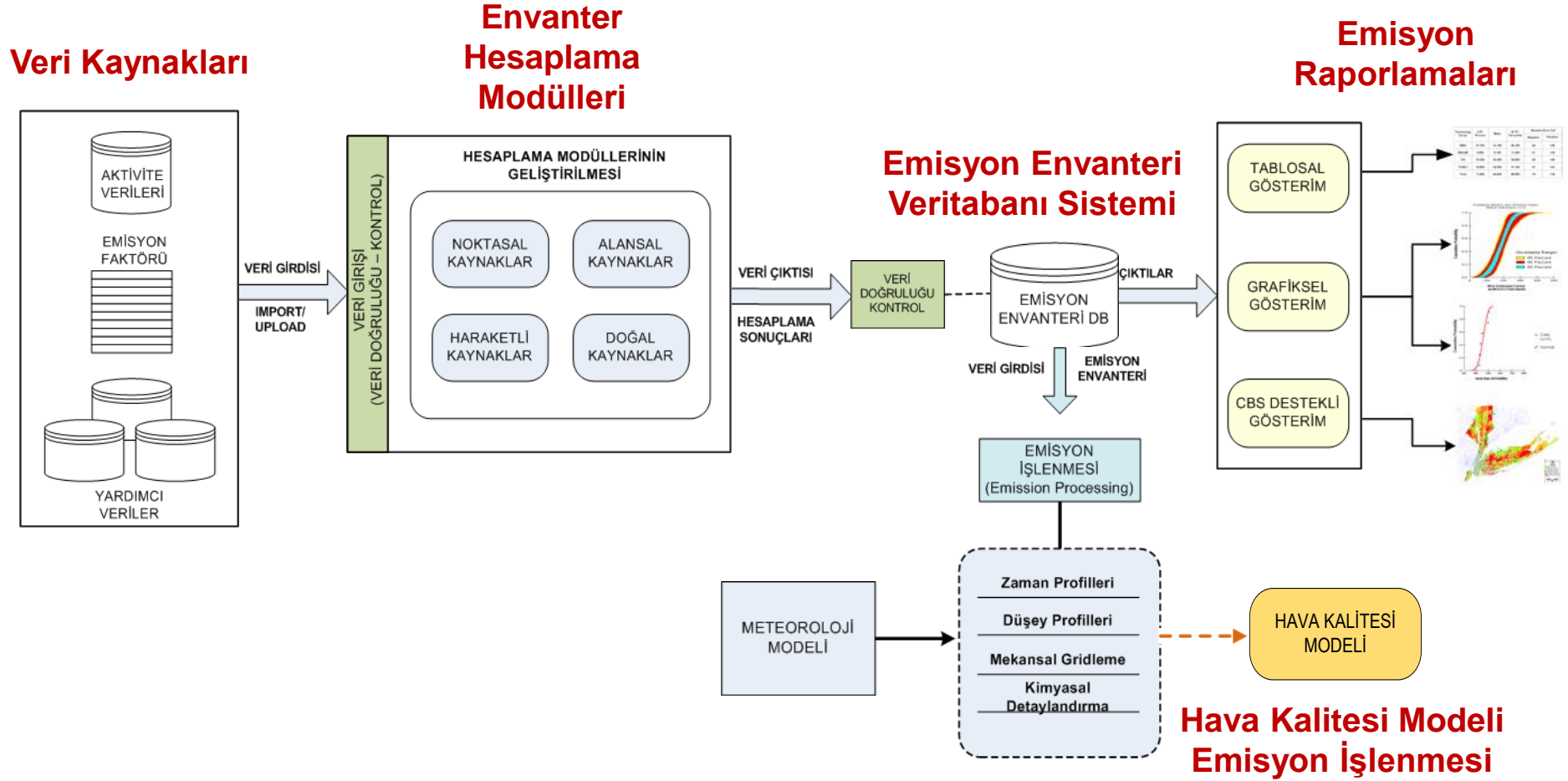

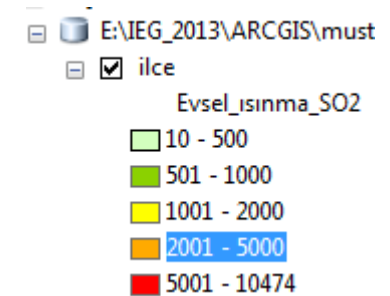
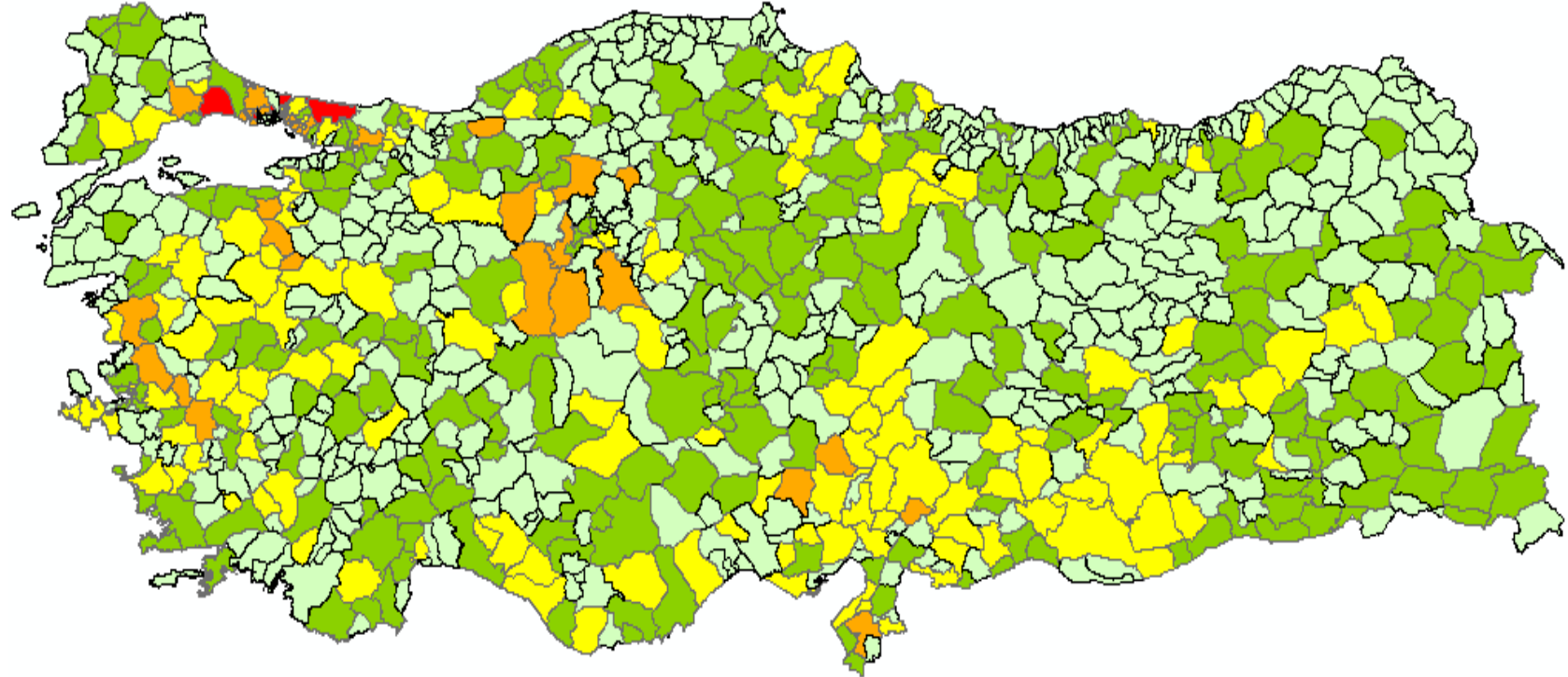
Projede yürütülen önemli aktiviteler

- Tesislerde, evlerde ve araçlarda emisyon ölçümleri ile ulusal emisyon faktörleri geliştirildi.
- Çevre izin-emisyon ölçüm raporları sayısallaştırıldı.
- Marmara pilot bölge emisyon envanteri Ms Excel formatında hazırlandı.
- Envanterin sürdürülebilirliği açısından yazılım geliştirildi.
- Hava kalitesi haritaları için yazılım sistemine modelleme modülleri eklendi.

- Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bakanlığımız Bilişim Alt-yapısına uygun web tabanlı yazılım geliştirildi.
- Analiz-tasarım sürecinde 40 ve üzeri kurum ziyareti yapıldı.
- Mayıs-Haziran 2014 tarihlerinde 11 Marmara Bölgesi ili ziyareti (il müdürlüğü ve belediyeler) gerçekleştirildi.
- Resmi yazılar ile veri toplama süreci tamamlandı.

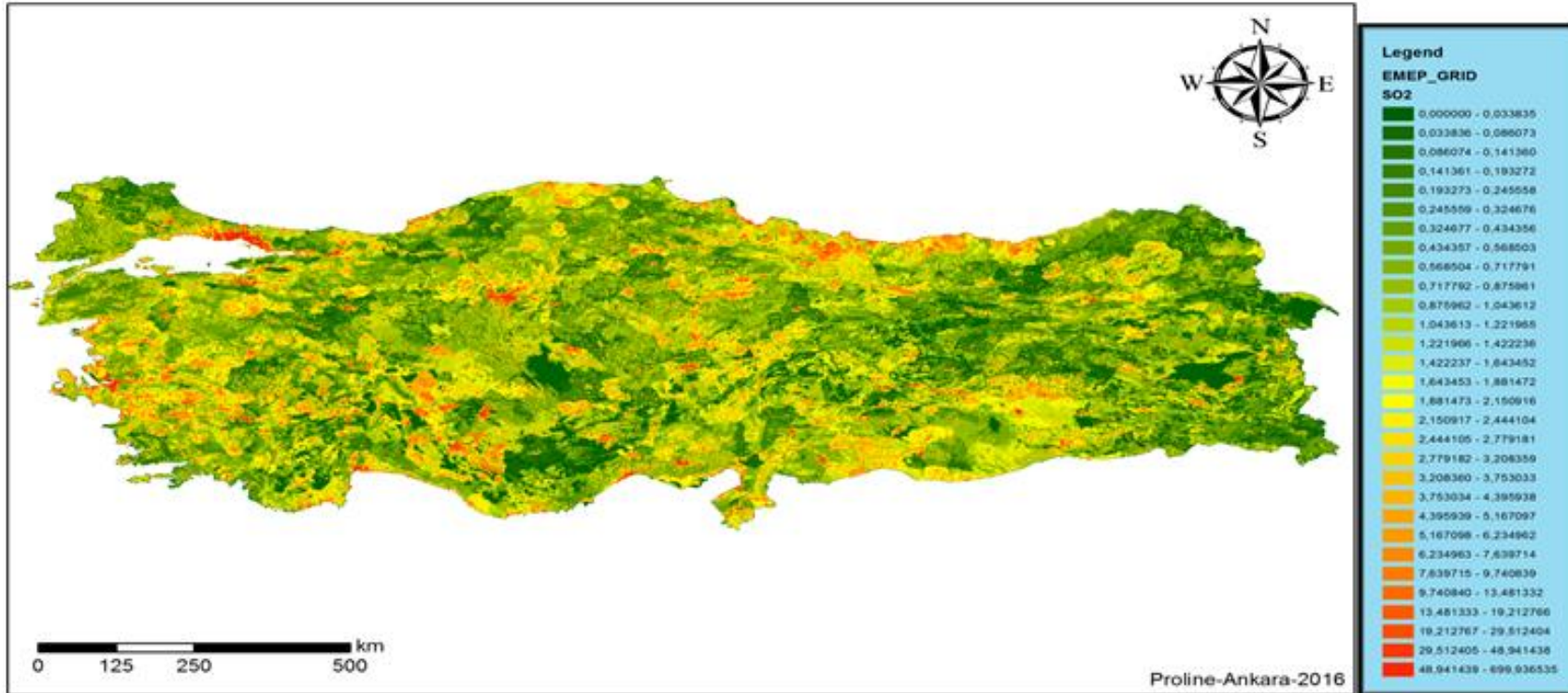
Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

Evsel Isınma SO₂ Emisyonları Mekansal Dağılımı (2013-
ton/yıl)

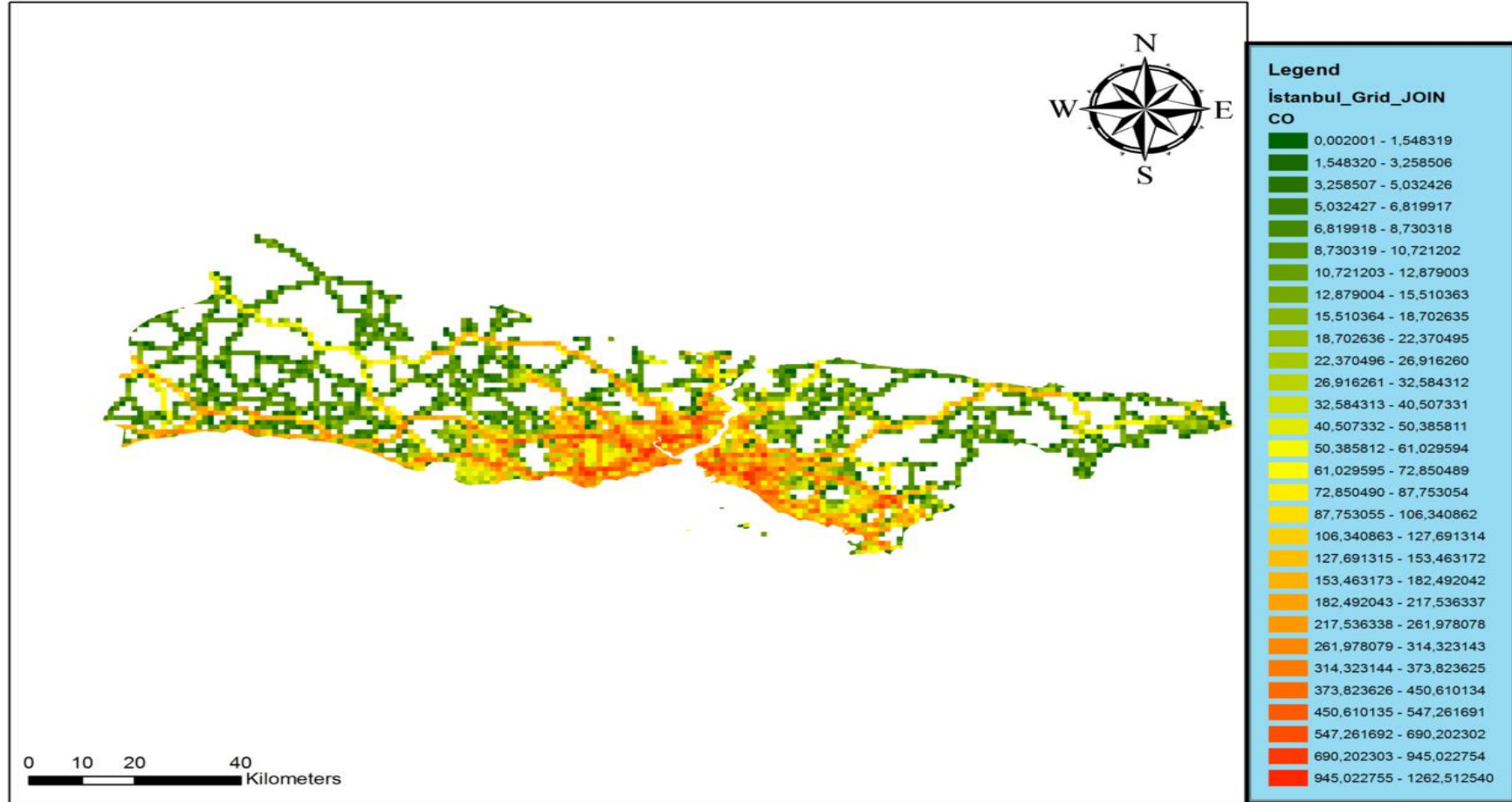
TÜRKİYE EVSEL ISINMA SO2 HARİTASI

Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

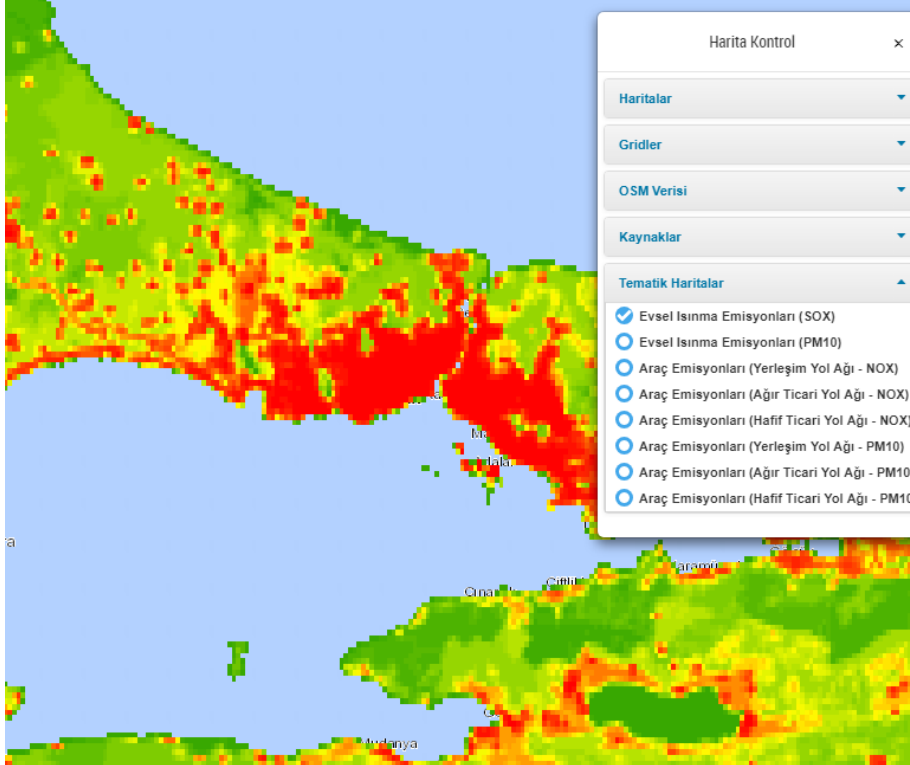
Proje ile web tabanlı CBS verilerini içeren bir yazılım geliştirilmiştir.

İSTANBUL KARAYOLLARI KİRLİLİK HARİTASI

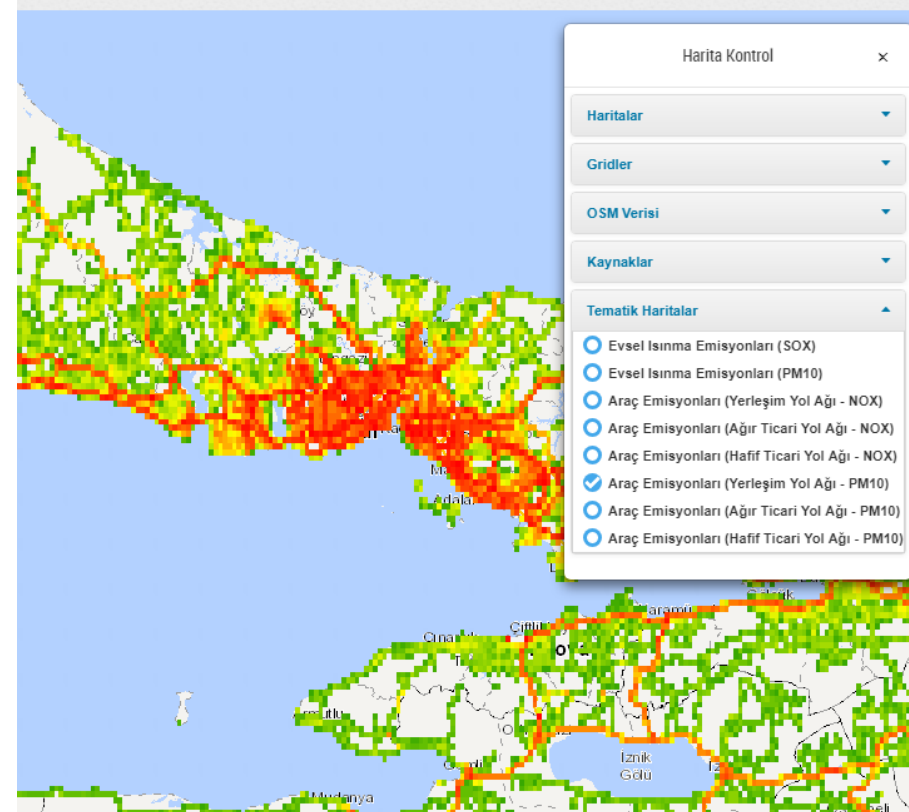

- HEY portalında hazırlanan emisyon envanterinin mekansal dağılımı ile kirlilik dağılım haritaları hazırlanmıştır.

HEY-Evsel ısıtma SOX emisyonları

HEY-Karayolu ulaşımı PM10 emisyonları

HAVA EMİSYON YÖNETİM PORTALI

➤ hey.csb.gov.tr adresinde hizmet verecektir.

Modüller:

1. Harita İşlemleri
2. Emisyon Hesaplama
3. Emisyon İşleme
4. Modelleme
5. Yönetici Modülü
6. Katı Yakıt Sistemi

Lütfen hesabınızla giriş yapınız

Kullanıcı Adınız

E-posta

Şifreniz

Şifre

Beni Hatırla ?

Giriş

Harita İşlemleri Modülü

EMİSYON

Ulusal Hava Kirliliği
Emisyon Yönetim Sistemi

Irde Gürtepe

Harita Ekranı

Haritaya Ekle

Haritada Seç

Harita İşlemleri

Emisyon Hesaplama

Emisyon İşleme

Modeller

Katı Yakıt Sistemi

Yönetici İşlemleri

Yönetici Modülü

Tesis

Katı Atık Depolama Sahası

Maden Taş Ocak Sahası

Depolama Terminali

Benzin İstasyon Alanı

Hafriyat Sahası

Organize Sanayi Bölgesi Alanı

Harita Kontrol

Haritalar

Gridler

1x1 Km EMEP Grid

10x10 Km EMEP Grid

30x30 Km EMEP Grid

2x2 Km CMAQ Grid

OSM Verisi

Kaynaklar

Tematik Haritalar

Emisyon Hesaplama Modülü

Veri giriři ekranları

- Noktasal kaynaklar
- Alansal Kaynaklar
- Hareketli Kaynaklar

Emisyon Hesaplama

- Emisyon faktörü seçimi
- Aktivite verisi X Emisyon Faktörü

Emisyon Hesaplama Modülü

EMİSYON

Ulusal Hava Kirliliği
Emisyon Yönetim Sistemi

İrde Gürtepe

Kömür Dağıtım Belgesi

Kömür Dağıtım Belgesi

Arama

+ Ekle + İhale Excel

Güncelle Sil

Kömür Dağıtılacak İl	Kömür İzin Numarası	Dağıtıcı Satıcı Firma Adı	Üretici Dağıtıcı Firma Adı
İSTANBUL	4353454	Oğuzlar İnş. Mlz. Kömür Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.	ATAKAŞ A.Ş.
İSTANBUL	4353454		ATAKAŞ A.Ş.

Kömür Dağıtım Belgesi Bilgileri

Kömür Dağıtılacak İl: İSTANBUL

Üretici/Dağıtıcı Firma: ATAKAŞ A.Ş.

Dağıtıcı/Satıcı Firma: Oğuzlar İnş. Mlz. Kömür Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.

Kömür İzin Numarası: 4353454

Kömür Miktarı: 39

Dağıtım Tarihi: 25.05.2017

Emisyon İşleme Modülü

Emisyonların Mekansal Dağılımı

- **1km*1km gridler (Tüm Türkiye için 780.000 grid)**
- **Açık kaynak kodlu (gdal)yazılım ile coğrafi kesiştirme**
- **14 tema için oran verisi hazırlama**
- **İlçe bazlı emisyondan grid başına emisyon hesaplama**
- **Güncellenebilir, esnek**

Emisyonların Zamansal ve Dikey Dağılımı (Modele Veri Hazırlama)

- **Yıllık emisyon toplamalarının saatlik dağılımı**
- **Saatlik emisyonların atmosfer katmanlarına dağılımı**
- **Sektörel profiller kullanılıyor**
- **ITU tarafından geliştirilen Duman kodları yazılım tarafından tetikleniyor.**
- **Senaryo çalışmalarına uygun**

Modelleme Modülü

Meteoroloji Modeli

WRF (Weather Research and Forecast)

- **Sayısal hava tahminleme**
- **Gridler bazında saatlik meteorolojik veriler elde ediliyor.**

Hava Kalitesi Modeli

CMAQ (community modelling and analysis system)

- **Fotokimyasal atmosferik**
- **3 domain ile sınır ötesi taşınım etkisi**

Meteoroloji Modeli

EMİSYON

Ulusal Hava Kirliliği
Emisyon Yönetim Sistemi

İrde Gürtepe

Hava Kalitesi

Anasayfa

Harita İşlemleri

Emisyon Hesaplama

Emisyon İşleme

Hava Kalitesi

WRF Modeli

CMAQ Modeli

Katı Yakıt Sistemi

Yönetici İşlemleri

Yönetici Modülü

WRF Parametre

WRF Çalışma

WRF Çıktı

Arama Formu

+ Ekle

Güncelle Sil WRF Çalıştır

Script Adı	Çalıştırılan İl	Tarih Aralığı	Oluşturulma Tarihi	Çalıştırılma Tarihi
Deneme2	İSTANBUL	01.01.2016 - 02.01.2016	27.04.2016	02.05.2016
Deneme	İSTANBUL	01.01.2016 - 02.01.2016	27.04.2016	27.04.2016

WRF Parametre Bilgileri

Script Adı	Deneme2
Çalıştırılan İl	
Tarih Aralığı	01.01.2016 - 02.01.2016
Oluşturulma Tarihi	27.04.2016
Çalıştırılma Tarihi	02.05.2016

CMAQ-Hava Kalitesi Modeli

EMİSYON

Ulusal Hava Kirliliği
Emisyon Yönetim Sistemi

İrde Gürtepe

Hava Kalitesi

Harita İşlemleri

Emisyon Hesaplama

Emisyon İşleme

Modeller

WRF Modeli

CMAQ Modeli

Katı Yakıt Sistemi

Yönetici İşlemleri

Yönetici Modülü

←

CMAQ Parametre

CMAQ Çalışma

CMAQ Çıktı

Arama Formu

Script Adı	Tarih Aralığı	Oluşturulma Tarihi	Çalıştırılma Tarihi
Jhgkhgk	01.11.2014 - 07.11.2014		
İstanbul Bölgesi	01.11.2014 - 07.11.2014		29.12.2016
Bilecik Bölgesi	01.11.2014 - 07.11.2014		29.12.2016
Canakkale Bölgesi	01.11.2014 - 07.11.2014		
Bursa Bölgesi	01.11.2014 - 07.11.2014		
Edirne Bölgesi	31.10.2014 - 07.11.2014		

CMAQ Çıktıları

Göster

Yönetici Modülü

Tüm çalışmaların sonucunda;

- tüm kaynakların hesaplanmış emisyonlarının pasta ve sütun grafikleri,
- Tematik emisyon haritaları,
- Modelleme çıktıları ve senaryolar,

gösterilmektedir.

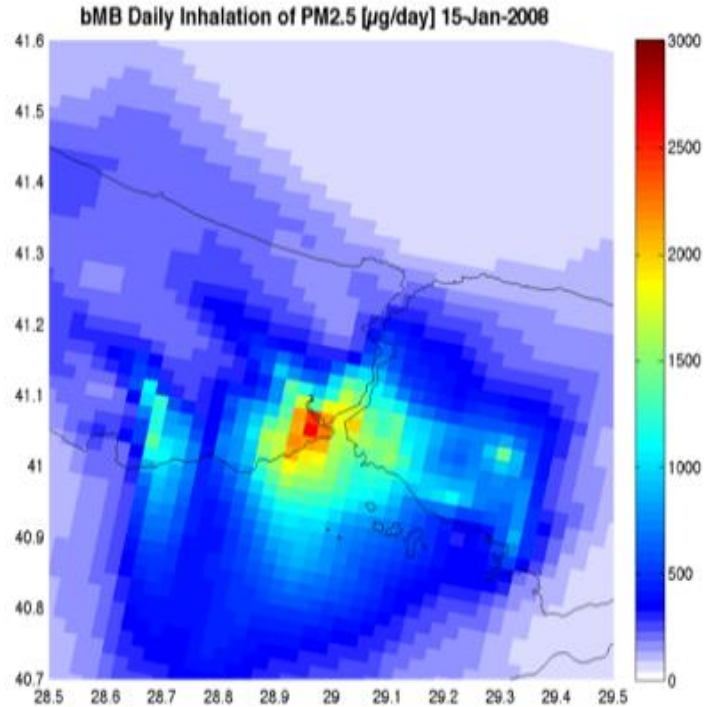

Yönetici Modülü

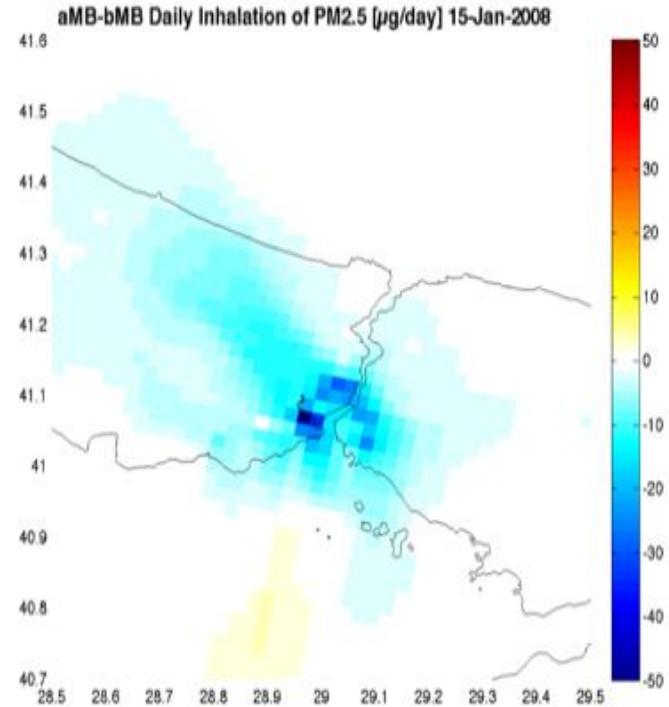
Senaryolar

Bakanlıkça seçilen episotlara göre hazırlanan kirlilik azaltma senaryoları için hava kalitesi modeli çalıştırıldıkça sonuçları bu bölümde paylaşılacaktır.

Metrobüs Öncesi

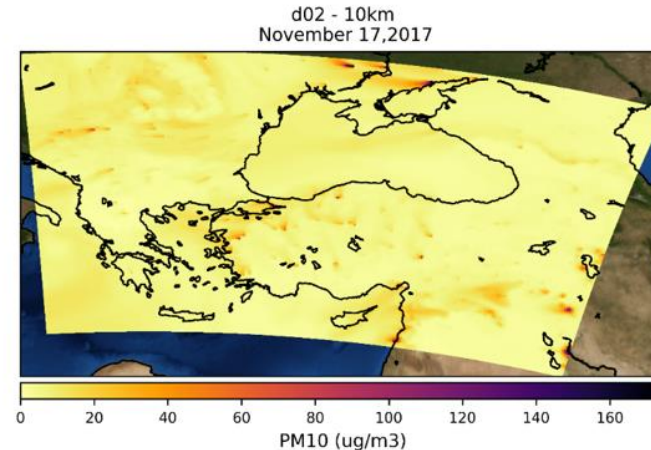
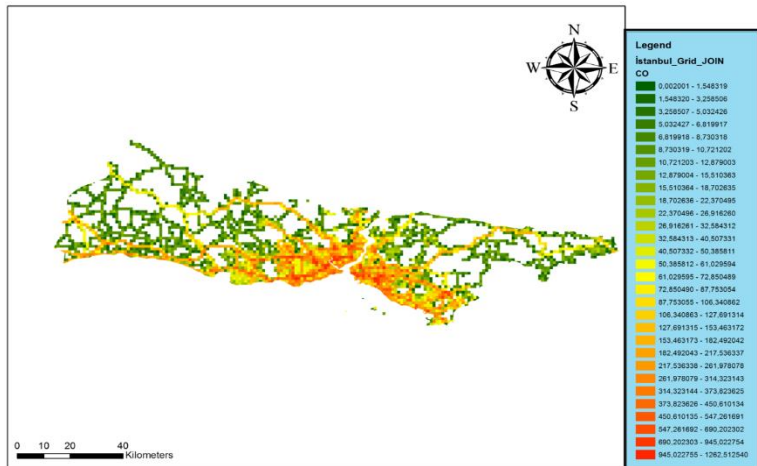
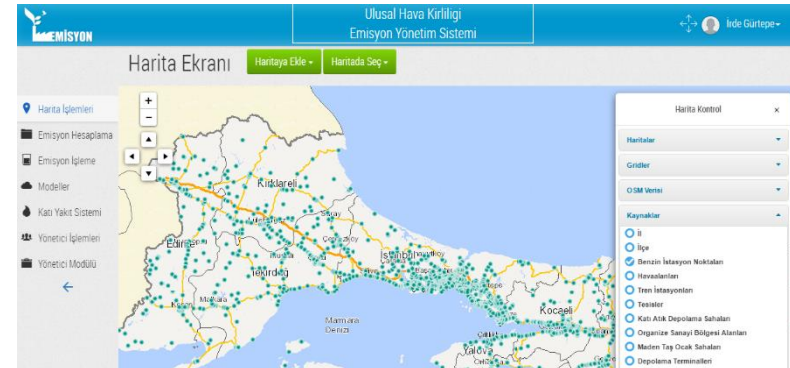

Metrobüs Sonrası

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

- Tüm kirletici kaynakların bilgisinin yer aldığı [Hava Emisyon Yönetim \(HEY\) Portalı](#) geliştirilmiştir.
- HEY Portalı ile ulusal ve yerel ölçekte stratejik hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır.
- Marmara Bölgesi için hava kalitesi haritası hazırlanmış olup, 2023 yılına kadar ülke geneline yaygınlaştırılacaktır. Senaryolar ile etkin eylemler belirlenecektir.

YAPILMASI PLANLANAN ÇALIŞMALAR

➤ Cumhurbaşkanlığı Hükümet Programı kapsamında; 2023 yılına kadar tüm ilçelerin hava kalitesi haritası hazırlanacaktır.

➤ Senaryo çalışmaları ile hava kalitesinin iyileştirilmesi için daha etkin önlemler alınacaktır. Bu amaçla bölgesel hava kalitesi çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

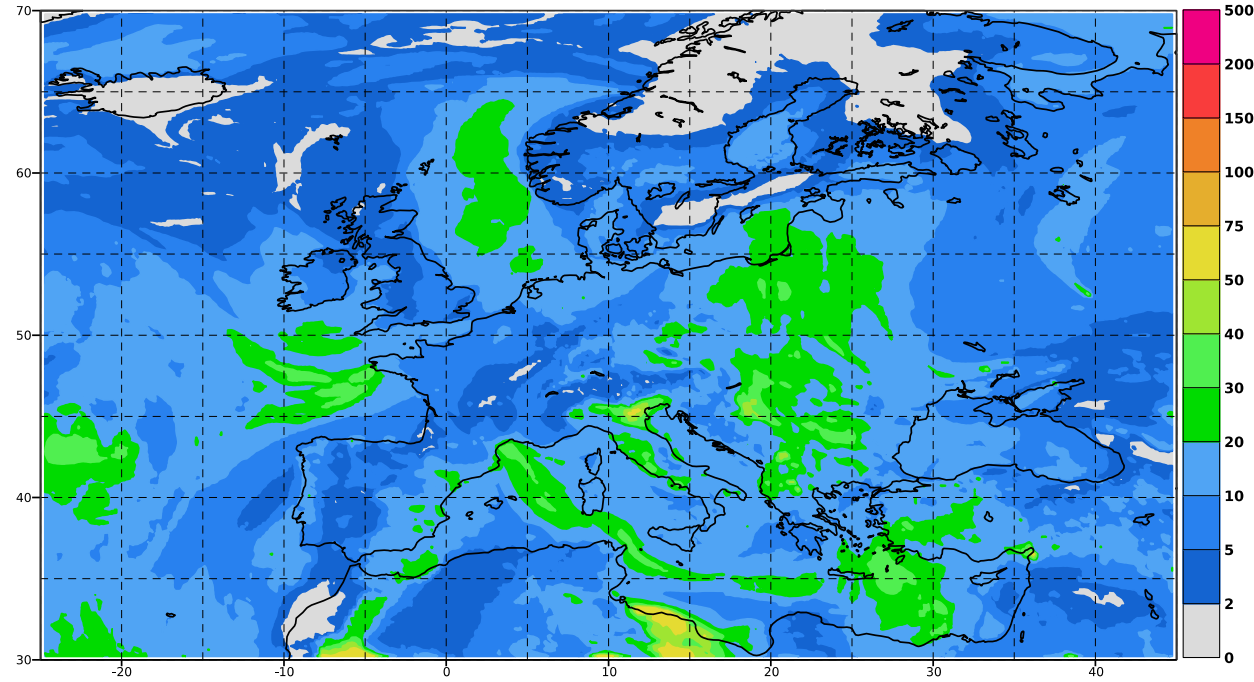
➤ HEY portalına, şehirlerin metre ölçeğinde hava kalitesini belirleyen modül eklenecektir.

➤ HEY Portalına, hava kalitesi tahminleme modülü eklenecektir.

Hava Kalitesi Tahmini

Tuesday 13 November 2018 00UTC CAMS Forecast t+000 VT: Tuesday 13 November 2018 00UTC
Model: ENSEMBLE Height level: Surface Parameter: PM10 Aerosol [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

<http://macc-raq-op.meteo.fr/>

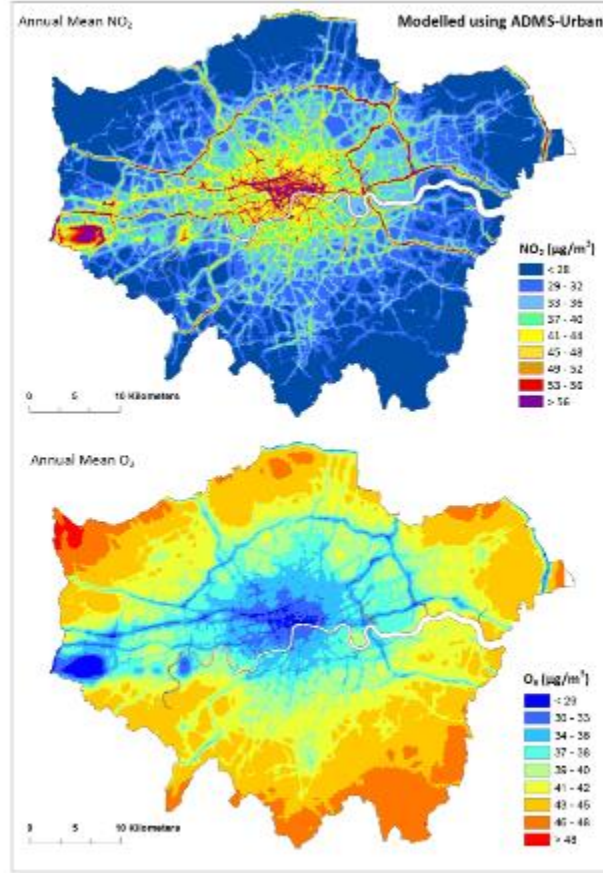

T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

İTÜ

Sokak Seviyesi Modellemesi

Contour plot of London showing the annual average NO_2 and O_3 concentrations predicted by ADMS-Urban for 2008. NO_2 regions shown in yellow, orange or red are predicted to exceed the UK N AQS targets.

T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

<https://www.cerc.co.uk/>

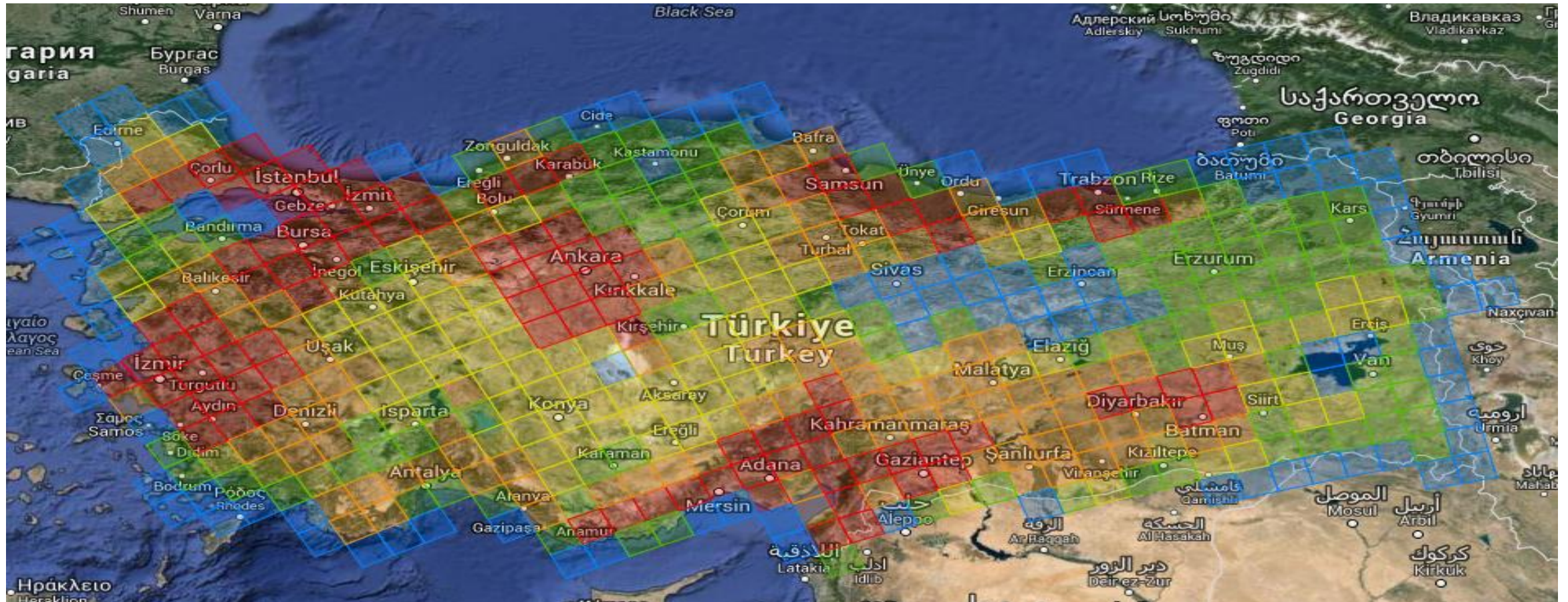
İTÜ

As an example

Thematic Graph (Residential Heating-SO₂ 2012)

Giriş

Envanterler neden hazırlanır?

Emisyon envanteri hazırlanması için harcanan vakit gelecekte ortaya çıkacak iş yükünü azaltır ve mevcut ihtiyaçlar temelinde politika adımlarının atılabilmesi için zemin hazırlar. Envanter hazırlanması aşağıdaki amaçlar açısından fayda sağlar:

- Bulunulan coğrafi bölgedeki en büyük emisyon kaynaklarının tespit edilmesi
- Emisyon trendlerinin anlaşılması
- Emisyon azaltımıyla sonuçlanan belirli faaliyetlerin faydalarının niceliklendirilmesi
- Emisyon azaltım eylemlerinin geliştirilmesi için bir temel oluşturulması
- Emisyonların azaltılmasında kaydedilen ilerlemenin izlenmesi
- Gelecekteki azaltımlar için hedef ve amaçların belirlenmesi

ULUSLARARASI ÇALIŞMALARIMIZ

Uluslararası Sözleşme/Protokol

- BM Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi (CLRTAP) çerçevesinde çalışmalar yürütülmektedir.
- Sözleşmenin EMEP Protokolüne taraf olunmuştur.

AB Müktesebatı

Hava Kalitesi

✓ 6 adet direktif

Endüstriyel Kirlilik

✓ 2 adet direktif

2019 yılı ANAHTAR KATEGORİ SINIFLAMALARI

SO2	Kaynak Adı	Emisyon Toplamı (%)
	Elektrik Santralleri	66%
	Evsel Isınma	12%
	Diğer Sanayi Tesisleri	9%
	Toplam	87%
NOx		
	Elektrik Santralleri	42%
	Ulaştırma KARAYOLU	13%
	Tarım	8%
	Evsel Isınma	7%
	Diğer Sanayi Tesisleri	11%
	Toplam	81%
NH3		
	Hayvancılık	57%
	Sentetik Gübre	23%
	Toplam	82%
NMVOC		
	Tarım	20%
	Evsel Isınma	12%
	Hayvancılık	14%
	Çözücü	22%
	Diğer Sanayi	8%
	Atık	4%
	Toplam	80%

Birleşmiş
Milletler
Avrupa
Ekonomik
Komisyonu
Raporlamaları

Akdeniz, THM Hava Kalitesi Yönetimi Çakıştı, 2019

15/17

2013 yılı Raporlamamız Uluslararası Değerlendirme

← → ↻ www.ceip.at/status-of-reporting/2013-submissions/

Convention on Long-range Transboundary Air Pollution
emep Co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transmissions of air pollutants in Europe **CEIP**

Home Contact Links Disclaimer Search

CEIP
UNECE, CLRTAP, EMEP,
TFEIP
Reporting Instructions
Check your inventory
(RepDab)
Status of reporting
2014 Submissions
2013 Submissions
2012 Submissions

Home > Status of reporting > 2013 Submissions
Inventory Awards 2013

Inventory Awards 2013 have been conferred in six categories: most comprehensive IIR (🇫🇮 Finland), best small country IIR (🇨🇷 Croatia and 🇪🇪 Estonia), most transparent/good looking IIR (🇸🇪 Sweden), significant IIR improvements (🇵🇱 Poland), most complete reporting in 2013 (🇪🇸 Spain) and most improved inventory reporting within the last 3 years (🇹🇷 Turkey).

Bilgilendirici Emisyon Envanteri Raporumuz (IIR) ödüle layık görüldü.

https://ceip.at/ms/ceip_home1/ceip_home/status_reporting/2019_submissions/

Convention on Long-range Transboundary Air Pollution
Co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transboundary of air pollutants in Europe

emep CEIP umweltbundesamt

Home Contact Links Disclaimer Search

CEIP Home > Status of reporting > 2019 Submissions

Submissions 2019

A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | P | R | S | T | U

Party	Inventory files NFR/Other	Informative Inventory Report	Notification form received
ALBANIA	NFR 15 February 2019		
ARMENIA	NFR 15 February 2019	15 March 2019	X
AUSTRIA	NFR 14 February 2019 15 March 2019	15 March 2019	X
AZERBAIJAN	NFR 15 February 2019 6 April 2019	6 April 2019	X
BELARUS	NFR 15 February 2019 14 March 2019	14 March 2019	X
BELGIUM	NFR 15 February 2019 15 March 2019	15 March 2019	X
BOSNIA & HERZEGOVINA	NFR 15 February 2019 15 March 2019	15 March 2019	X
BULGARIA	NFR/Other 15 February 2019 15 March 2019	15 March 2019	X
CANADA	NFR/Other 15 February 2019 28 June 2019	15 March 2019	X
CROATIA	NFR 15 February 2019 15 March 2019	15 March 2019	X
CYPRUS	NFR 15 February 2019 15 March 2019 6 August 2019	15 March 2019	X
CZECHIA	NFR 15 February 2019 15 March 2019 14 April 2019 30 April 2019 9 May 2019	15 March 2019 30 April 2019	X

Updates of the overview table:
Continuously

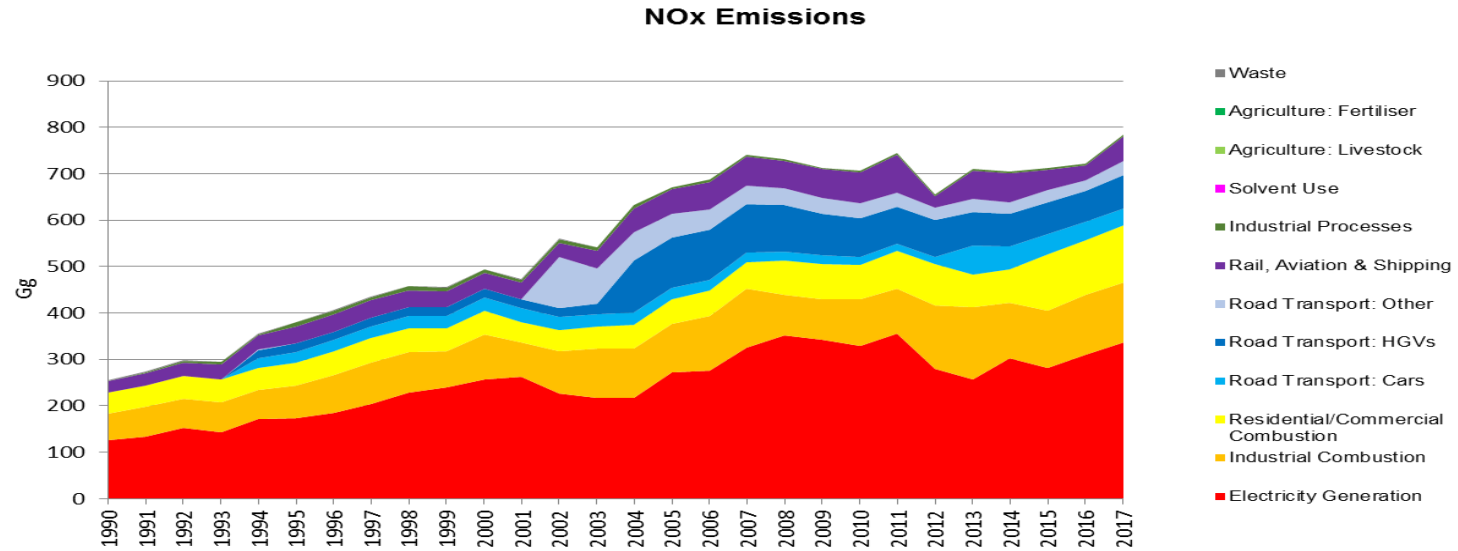
If there is more than one date in a cell the first date indicates always the initial submission and the additional dates indicate resubmissions or additional submissions. The download links provide always the latest submission.

Overview graph on timeliness of reporting in 2019.

Please send your comments and questions to CEIP.

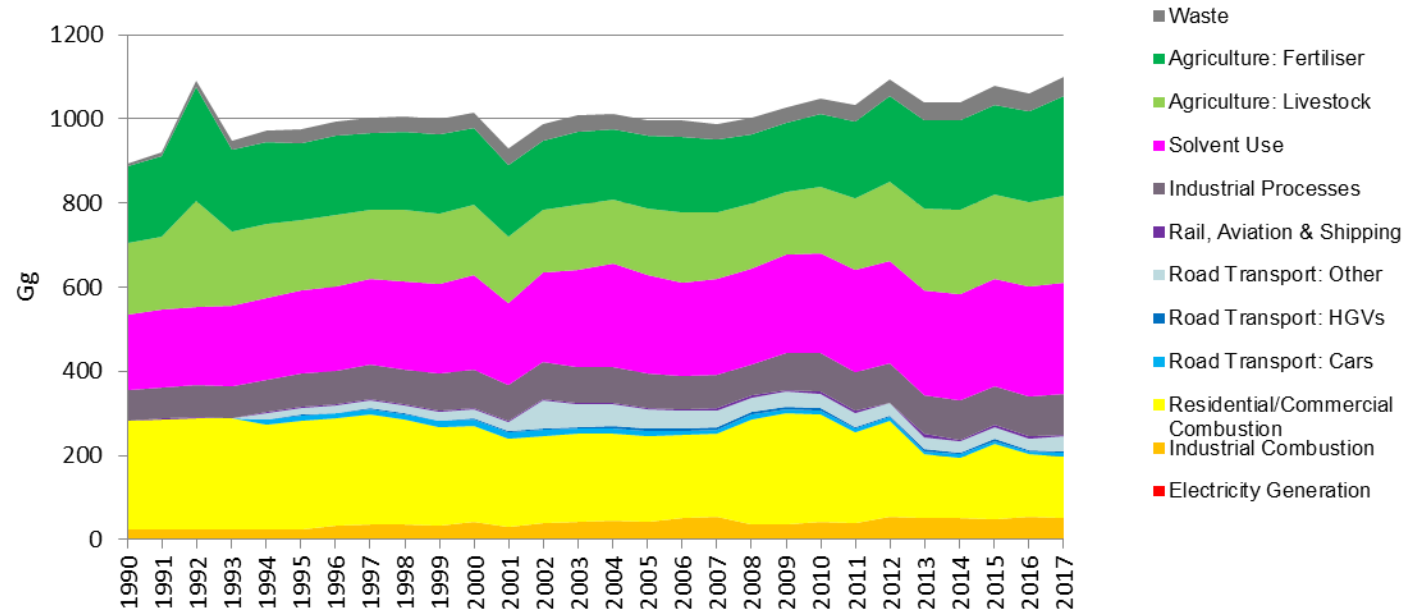
2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY RESULT

2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY RESULT

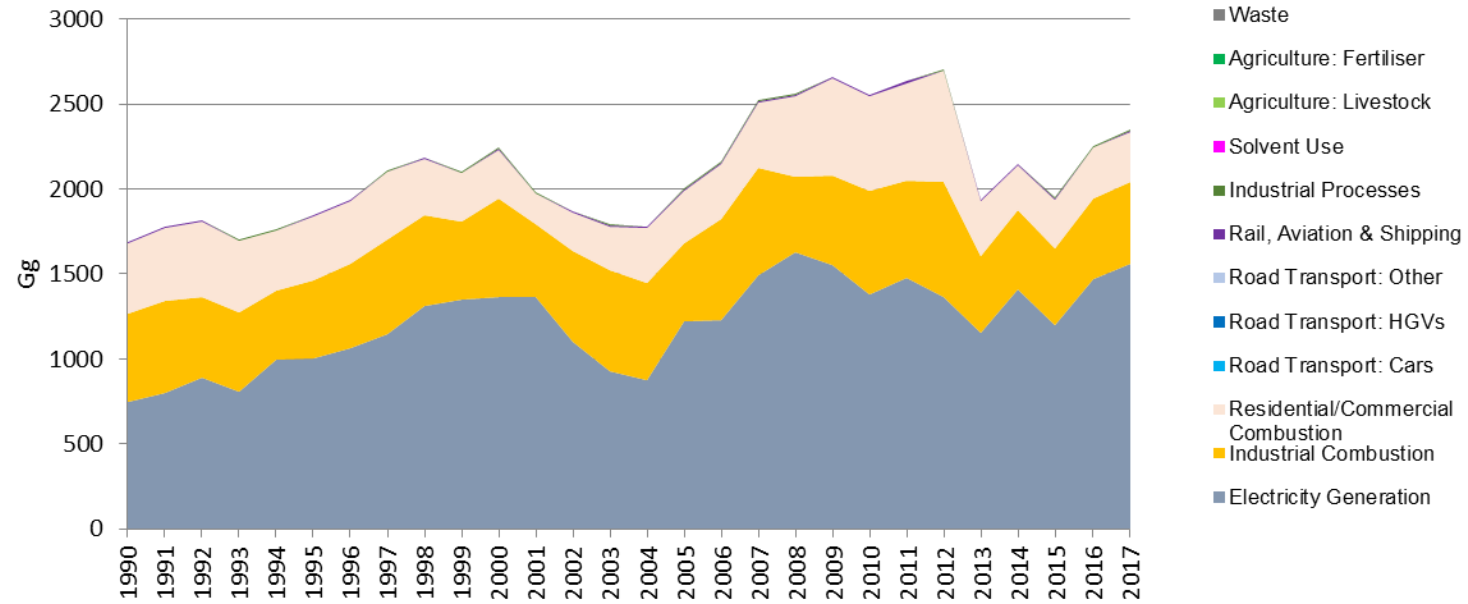
NMVOC Emissions

2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY RESULT

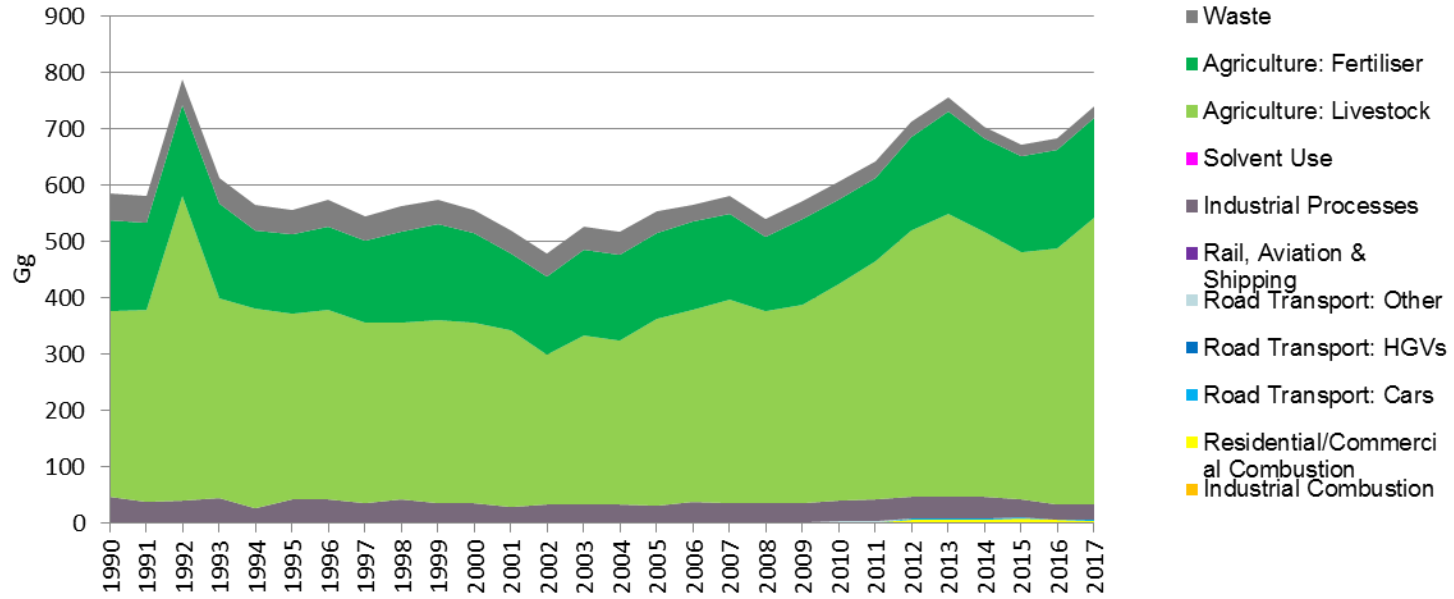
SO₂ Emissions

2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY RESULT

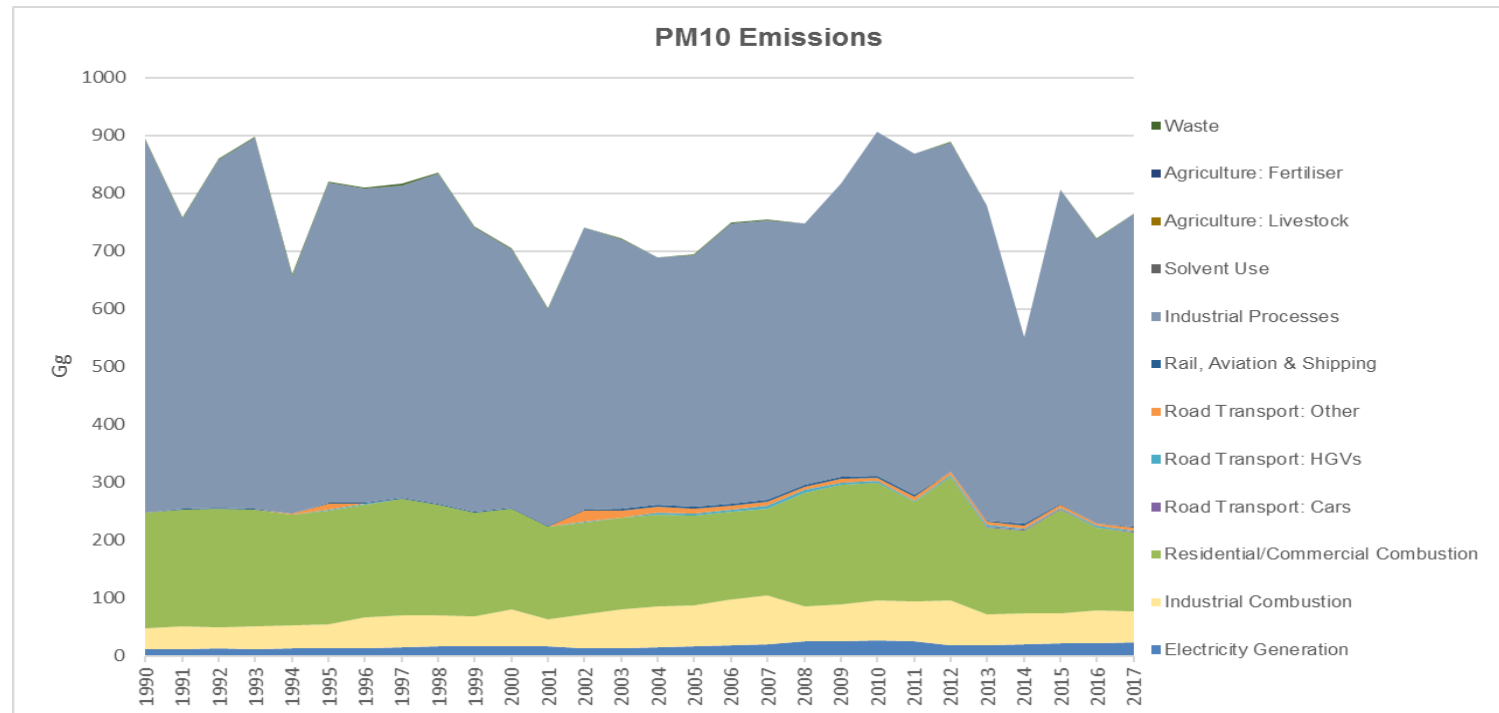
NH3 Emissions

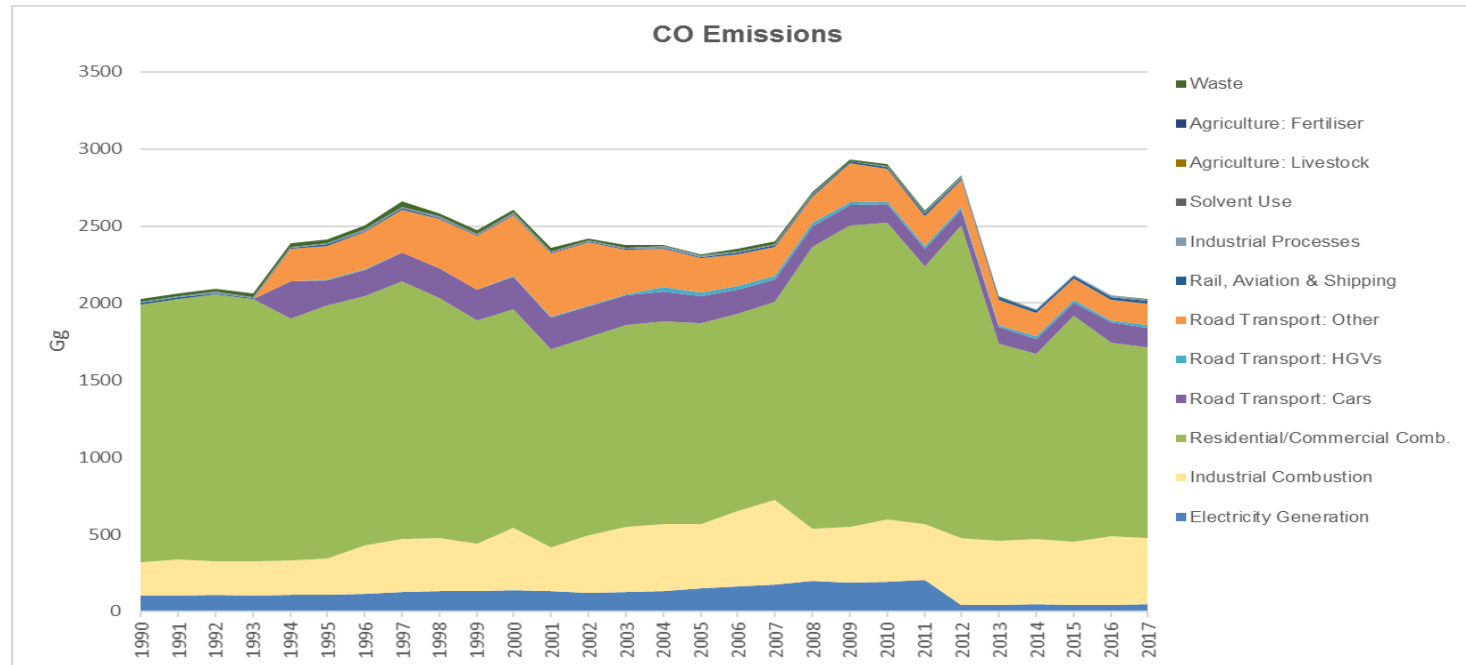

2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY

2019 NATIONAL EMISSION INVENTORY

Kaynaklarda emisyon azaltım çalışmaları-Sanayi

Kentlerdeki sanayi tesisleri ve taş ocaklarının envanteri çıkarılmalı-HEY portalı tesisler

Hakim rüzgar yönüne göre konumu belirlenmeli

Çevre izni sorgulanmalı

Denetim sıklığı ortaya konulmalı

Her sanayi tesisi için önlemler, denetim izleme ve raporlama rehberi hazırlanmalı

Kaynaklarda emisyon azaltım çalışmaları-Ulaşım

Hava kirliliğini azaltıcı akıllı trafik yönetim sistemleri geliştirilmeli

Akıllı ulaşım:

- ✓ Trafik Yönetim ve Denetleme Bilgi Sistemi oluşturulması
- ✓ Entegre seyahat sistemleri oluşturulması
- ✓ Akıllı otoparklar oluşturulması
- ✓ Akıllı trafik yönetim sistemleri geliştirilmesi
- ✓ Mobil uygulamaların geliştirilmesi
- ✓ Vatandaşların bilgilendirilmesi
- ✓ (Kaza, fotoğrafların) paylaşım sistemleri geliştirilmesi
- ✓ Elektrikli bisiklet yollarının oluşturulması; şarj istasyonu ağı oluşturulması

Akıllı ulaşım örnek uygulamalar :

Viyana

- ✓ Elektrikli otomobillerin kullanımını için 400'den fazla hızlı şarj istasyonu

Paris

- ✓ 20 binden fazla bisiklet ortak kullanıma sunulmuştur.
- ✓ Araç trafiğinin %5 azalmasını sağlamıştır.
- ✓ 3000'i aşkın araç ile elektrikli otomobil paylaşım sisteminin devreye alındığı Dünya'daki ilk kenttir.

Stockholm

- ✓ 700 km'yi aşkın bisiklet yolu ağına sahiptir.

Kaynaklarda emisyon azaltım çalışmaları-Evsel ısınma

Bina envanteri yapılmalı

Baca temizleme ve denetleme yönetim sistemi oluşturulmalı

Kalitesiz ve verimsiz yakma sistemleri yasaklanmalı

Isınmada temiz yakıt kullanımını teşvik edilmeli

Alternatif ısıtma ve soğutma sistemlerine geçiş yapılmalı

Isınma ve soğutmada enerji tüketimini azaltmak için ısı yalıtımı yapılmalı

Mahalle ısıtma ve soğutma sistemleri yaygınlaştırılmalı

Sağlık etkileri tespit edilmeli ve maliyeti hesaplanmalı

- ÇYGM tarafından Sağlık Bakanlığı ile işbirliği halinde çalışmalar yürütülmektedir.
- Maliyet hesabı birçok dalda uzmanlık gerektirmektedir.
- HEY portalı ile sağlık kayıtları arasında sistem entegrasyonu planlanmaktadır.
- Hacettepe Üniversitesi ile karayolu taşıtlarının kirliliğe etkisi ve sağlık maliyeti ortaya konulmuştur.
<http://www.karayolutasitlari.hacettepe.edu.tr/>

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ – Diğer Çalışmalar

<http://www.karayolutasitlari.hacettepe.edu.tr/>

Avrupa'da Düşük Emisyon Alanları

Ulaşımında Enerji Verimliliğinin Artırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik;
Resmi Gazete Tarihi:
2 Mayıs 2019

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ – Diğer Çalışmalar

Hava kirliliği sağlık maliyeti
Bölgesel ve ulusal ölçekli ilişkilendirme
analizleri

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ – Diğer Çalışmalar

Dünya Bankası ile mevcut durum analizi çalışmaları

- Finansal mekanizmalar için değerlendirmeler
- Belediye ve yerel yönetimler için işbirliği alternatifleri
- Sürdürülebilir Şehirler ve CBS tabanlı şehir projelerinde işbirlikleri

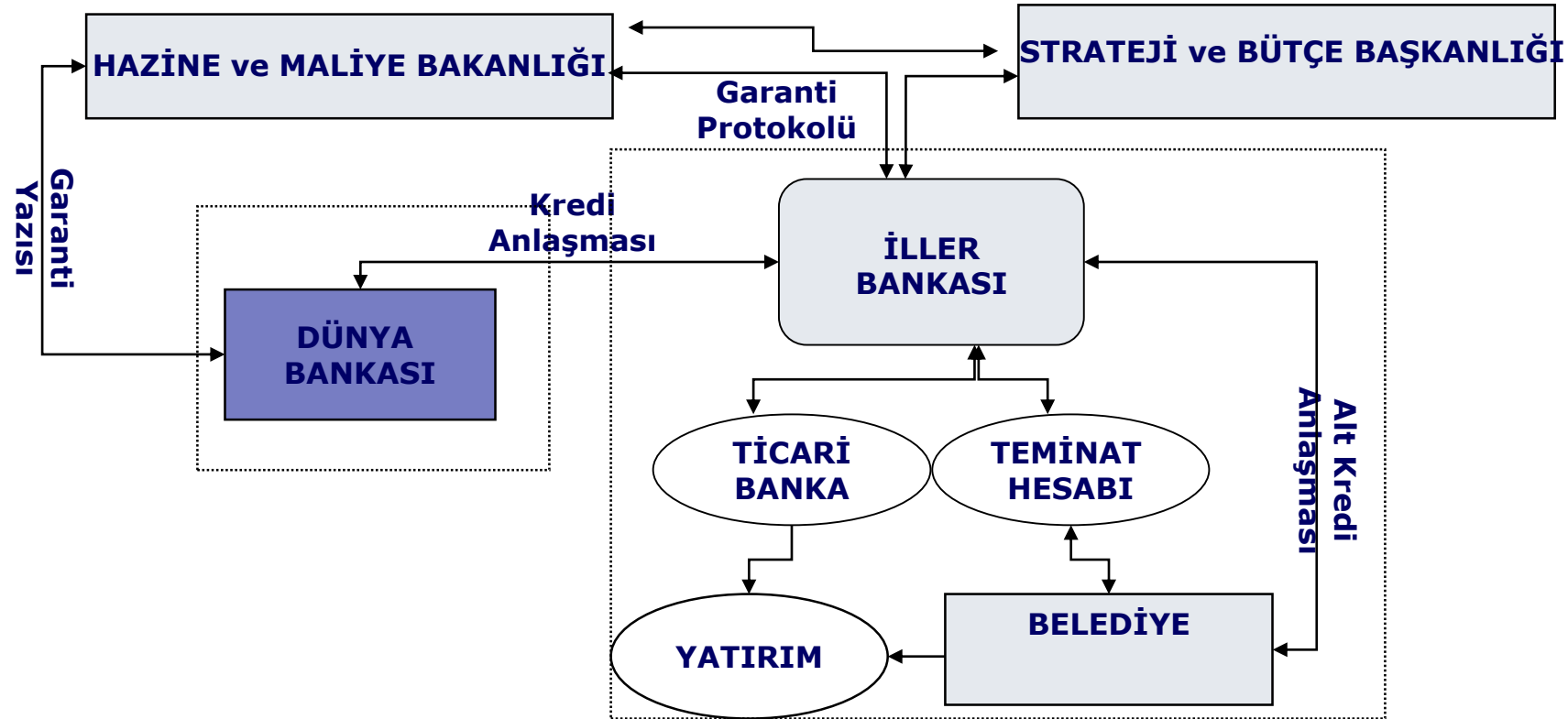

Karar Destek Mekanizmasına doğru;

- Bakanlık altyapısının geliştirilmesi
- Yerel yönetimlerde teknik kapasitenin ilerletilmesi
- Paydaş sorumluluğu çalışmaları
- Maruziyet için yeni proje önerisi
- «Hurda» ve «Ömrünü Tamamlamış» Araç için yeni proje önerisi

Sürdürülebilir Şehirler Projesi – Çerçeve

Dış ortam HK iyileştirmek için olası önlemler

Dolaylı / doğrudan Önlemler	THEP Durumu
Farkındalık ve anlayış yaratmak	gerekli
Dağılım modelleri, senaryolar ve tahmin	gerekli
Kamu ihaleleri	gerekli
Sektörlere göre Temiz Hava Eylemi	Önceliklendirme gerekli

Belediyelerde seragazi envanteri hazırlıklarını yaparken hava kirleticileri ile senkronize çalışarak daha verimli olmak için farkındalık *****

Büyükşehir Belediyelerinin Sera Gazı Envanteri (2017)

- Sera Gazı Envanteri Yok
- Sera Gazı Envanteri Hazırlanıyor
- Sera Gazı Envanteri Var
- Sera Gazı Envanteri ve Azaltım Hedefi Var

[Veri seti yerel emisyon envanteri](#)

- Azalan limit değerlerle birlikte aşım sayılarının artması
- Temiz Hava Eylem Planları evre Kanunu'nda yer almadığından yaptırımın olmaması
- Eylemlerde; yerel yönetimlerin rolünün büyük ama kapasitenin yetersiz olması
- Hava kalitesini iyileştirmeye yönelik çözümlerin finansal destek mekanizmasının bulunmaması
- Hava kalitesi alanında, Bakanlık, THM ve İl Müdürlüğü arasındaki görev tanımlarında yaşanan sıkıntılar, koordinasyon problemleri

ÖNERİ 1

Mevzuat Düzenleme

- THEP'lerin güçlü hale getirilmesi
- Görev yetki ve sorumluluklar ile ilgili düzenlemeler
- Ulusal çapta politikalar hazırlanması

ÖNERİ 2

Yazılım Geliştirme

- HEY Portalının Geliştirilmesi ve Bakımı
- Hava Kalitesi Modelleme kapasitesinin artırılması
- Yazılımın tüm paydaşlarca etkin kullanımının sağlanması

ÖNERİ 3

Uygulama

- Hava kalitesini iyileştirmeye yönelik eylemlerde Bakanlığımızın yönlendirmeden ziyade icracı/yol gösterici hale gelmesi
- Sosyal yardımlaşma kömürü alternatifinin sunulması, yakıt belgelerinin HEY üzerinden verilmesi

TEŞEKKÜRLER

AĞÇA GÜL YILMAZ
agul.yilmaz@csb.gov.tr
havayonetimi@csb.gov.tr

Istanbul, TÜRKİYE